

ZAKON O ZAŠTITNIKU/CI LJUDSKIH PRAVA I SLOBODA CRNE GORE*

I. OSNOVNE ODREDBE

Član 1

Ovim zakonom uređuju se nadležnost, ovlašćenja, način rada i postupanje Zaštitnika/ce ljudskih prava i sloboda Crne Gore (u daljem tekstu: Zaštitnik/ca) kao samostalnog i nezavisnog organa u zaštiti i promociji ljudskih prava i sloboda zajamčenih Ustavom, zakonom, potvrđenim međunarodnim ugovorima o ljudskim pravima i opšteprihvaćenim pravilima međunarodnog prava, kao i druga pitanja od značaja za rad Zaštitnika/ce.

Član 2

Zaštitnik/ca samostalno i nezavisno, na načelima ustavnosti i zakonitosti, pravde i pravičnosti, etičnosti, javnosti rada, efikasnosti, nepristrasnosti, povjerljivosti postupanja, zaštite privatnosti i tajnosti podataka, dužne pažnje u odnosu na ranjive grupe posebno izložene riziku, vrši promociju, djeluje preventivno i preduzima mjere za zaštitu ljudskih prava i sloboda, kada su povrijeđena aktom, radnjom (činjenjem ili propuštanjem obaveze da djeluju) državnih organa, organa državne uprave, organa lokalne samouprave ili lokalne uprave, javnih ustanova, javnih službi, pravnih i fizičkih lica kada, u skladu sa zakonom, vrše javna ovlašćenja, obavljaju poslove od javnog interesa, pružaju javne usluge ili usluge od opšteg interesa, drugih nosilaca javnih ovlašćenja, pravnih lica sa većinskim udjelom države i/ili Glavnog grada, Prijestonice ili opštine u njegovom vlasništvu (u daljem tekstu: organi), kao i kada je postupanje Zaštitnika/ce prema fizičkim i pravnim licima propisano ovim ili posebnim zakonom.

Zaštitnik/ca nema ovlašćenja u odnosu na rad sudova, osim u slučajevima utvrđenim ovim zakonom.

Zabranjen je uticaj na rad i odlučivanje Zaštitnika/ce.

Član 3

Zaštitnik/ca vrši promociju ljudskih prava i sloboda u cilju njihove opšte zaštite sprovođenjem aktivnosti radi unapređenja ljudskih prava i sloboda, praćenjem stanja u toj oblasti i ukazivanjem na potrebu njihove zaštite, obavljanjem istraživačkih i analitičkih poslova, aktivnim podsticanjem i održavanjem saradnje sa organizacijama civilnog društva, međunarodnim organizacijama, akademskim i naučnoistraživačkim institucijama i iniciranjem usklađivanja zakonodavstva sa međunarodnim i evropskim standardima, upućivanjem na njihovu primjenu i vršenjem drugih poslova u cilju promocije, zaštite, edukacije i podizanja svijesti javnosti o značaju unapređenja ljudskih prava.

Član 4

Sjedište Zaštitnika/ce je u Glavnom gradu Podgorica.

Službene prostorije Zaštitnika/ce moraju biti odvojene od drugih organa, dostupne najširem krugu građana, a strankama se mora obezbjediti nesmetan i olakšan pristup, naročito licima sa invaliditetom.

Službene prostorije Zaštitnika/ce moraju biti tehnički prilagođene tako da obezbijede povjerljivost posjeta, zaštitu identiteta i sigurnost stranaka i zaposlenih.

Zaštitnik/ca može organizovati dane Zaštitnika/ce van svog sjedišta, radi obavljanja poslova iz svoje nadležnosti, uključujući prijem stranaka, primanje pritužbi zbog povrede ljudskih prava i sloboda, promociju ljudskih prava i sloboda i posjete organima od značaja za ostvarivanje i zaštitu ljudskih prava i sloboda u lokalnim zajednicama.

Član 5

Rad Zaštitnika/ce je javan, ako zakonom nije drugačije određeno.

II. IMENOVANJE, PRAVA I OBAVEZE I PRESTANAK FUNKCIJE

Član 6

Zaštitnik/ca se imenuje u skladu sa Ustavom i isto lice može biti imenovano najviše dva puta.

Za Zaštitnika/cu može se imenovati lice koje je crnogorski/a državljanin/ka, ima najmanje VII1 nivo kvalifikacije obrazovanja i najmanje 15 godina radnog iskustva, od čega najmanje deset godina iskustva u oblasti zaštite ljudskih prava i sloboda, koje nije osuđivano za krivično djelo koje ga čini nedostojnim za obavljanje funkcije i protiv koga se ne vodi krivični postupak za krivično djelo za koje se gonjenje preduzima po službenoj dužnosti, kao i koje ima visoki lični i profesionalni integritet.

Član 7

Postupak za imenovanje Zaštitnika/ce otpočinje najkasnije 90 dana prije isteka mandata Zaštitnika/ce.

Izuzetno od stava 1 ovog člana, ako Zaštitniku/ci prestane funkcija iz drugog razloga u skladu sa ovim zakonom, postupak imenovanja Zaštitnika/ce otpoćeće najkasnije 30 dana nakon utvrđivanja razloga za prestanak funkcije.

Član 8

Radi utvrđivanja predloga kandidata/kinje za Zaštitnika/cu, Predsjednik/ca Crne Gore objavljuje javni poziv za prijavljivanje kandidata/kinja za Zaštitnika/cu, koji ne može trajati kraće od 20 dana.

Javni poziv iz stava 1 ovog člana objavljuje se na službenoj internet stranici Predsjednika/ce Crne Gore i u jednom dnevnom štampanom mediju koji se distribuira na teritoriji cijele Crne Gore.

Nakon isteka roka iz stava 1 ovog člana, Predsjednik/ca Crne Gore obrazuje komisiju za provjeru ispunjenosti uslova kandidata/kinja za imenovanje Zaštitnika/ce.

Komisija iz stava 3 ovog člana, nakon sprovedenog postupka provjere ispunjenosti uslova, utvrđuje listu kandidata/kinja koji/e ispunjavaju uslove za imenovanje Zaštitnika/ce, koju dostavlja Predsjedniku/ci Crne Gore.

Član 9

Nakon dobijanja liste iz člana 8 stav 4 ovog zakona, Predsjednik/ca Crne Gore na službenoj internet stranici objavljuje tu listu i obavlja konsultacije sa organizacijama civilnog društva i drugim nezavisnim organizacijama i institucijama čija je djelatnost povezana sa zaštitom ljudskih prava i sloboda.

Radi obavljanja konsultacija iz stava 1 ovog člana Predsjednik/ca Crne Gore na službenoj internet stranici objavljuje javni poziv, vodeći računa da se omogući učešće što šireg kruga organizacija civilnog društva čija ja oblast djelovanja unapređenje i zaštita ljudskih prava i sloboda različitih društvenih grupa, nezavisnih institucija, predstavnika/ca akademske i stručne javnosti, a posebno organizacija koje zastupaju prava i interese ranjivih grupa.

Nakon obavljenih konsultacija iz stava 1 ovog člana, Predsjednik/ca Crne Gore obavlja razgovor sa kandidatima/kinjama koji/e ispunjavaju uslove za imenovanje.

Nakon obavljenog razgovora iz stava 3 ovog člana, Predsjednik/ca Crne Gore obrazloženi predlog za imenovanje Zaštitnika/ce dostavlja Skupštini Crne Gore (u daljem tekstu: Skupština), u roku od 30 dana od dana utvrđivanja liste kandidata/kinja.

Prilikom utvrđivanja predloga iz stava 4 ovog člana, Predsjednik/ca Crne Gore naročito cijeni profesionalno iskustvo i rezultate rada u oblasti zaštite i promocije ljudskih prava i sloboda, nezavisnost, nepristrasnost, lični i profesionalni integritet, moralni autoritet, kao i sposobnost kandidata/kinje da doprinese djelotvornom, nezavisnom i pluralističkom radu Zaštitnika/ce.

Predlog iz stava 4 ovog člana mora biti obrazložen na način koji ukazuje na objektivne i mjerljive kriterijume na osnovu kojih je kandidat/kinja predložen/a.

Član 10

Zaštitnik/ca ima četiri zamjenika/ce.

Zamjenika/cu Zaštitnika/ce (u daljem tekstu: zamjenik/ca) imenuje Skupština, na predlog Zaštitnika/ce.

Zamjenik/ca se imenuje na period od šest godina i isto lice može biti imenovano najviše dva puta.

Član 11

Za zamjenika/cu može se imenovati lice koje je crnogorski/a državljanin/ka i ima najmanje VII1 nivo kvalifikacije obrazovanja, najmanje deset godina radnog iskustva u tom nivou kvalifikacije obrazovanja, od čega najmanje sedam godina iskustva u oblasti zaštite ljudskih prava i sloboda, koje nije osuđivano za krivično djelo koje ga čini nedostojnim za obavljanje funkcije i protiv koga se ne vodi krivični postupak za krivično djelo koje ga čini nedostojnim za obavljanje funkcije, kao i koje ima visok lični i profesionalni integritet.

Član 12

Radi utvrđivanja predloga kandidata/kinje za zamjenika/cu, Zaštitnik/ca objavljuje javni poziv za prijavljivanje kandidata/kinja za zamjenika/cu iz oblasti djelokruga rada Zaštitnika/ce za koju se vrši imenovanje, koji ne može trajati kraće od 20 dana.

Javni poziv iz stava 1 ovog člana objavljuje se na internet stranici Zaštitnika/ce i u jednom dnevnom štampanom mediju koji se distribuira na teritoriji cijele Crne Gore.

Član 13

Prilikom sprovođenja postupka predlaganja kandidata/kinja za zamjenika/cu, Zaštitnik/ca obavlja intervju sa prijavljenim kandidatima/kinjama koji/e ispunjavaju uslove za imenovanje.

Nakon obavljenog intervjua iz stava 1 ovog člana, Zaštitnik/ca dostavlja obrazloženi predlog za imenovanje zamjenika/ce Skupštini, u roku od 30 dana od dana isteka roka za prijavljivanje kandidata/kinja.

Prilikom predlaganja kandidata/kinje za zamjenika/cu vodi se računa o profesionalnom iskustvu u oblasti iz djelokruga rada Zaštitnika/ce za koju se zamjenik/ca imenuje, odnosno o specijalizovanosti kandidata/kinje za oblast za koju se imenuje, i to:

- zaštite načela vladavine prava, načela dobre uprave i zaštite ljudskih prava u pravosudnim i upravnim postupcima;
- zaštite i prevencije kršenja prava lica od mučenja i drugih oblika surovog, nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja i kažnjavanja;
- zaštite i promocije prava djeteta i prava mladih do navršениh 18 godina života;
- zaštite od diskriminacije, zaštite lica sa invaliditetom, prava pripadnika/ca manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica, ostvarivanje rodne ravnopravnosti i zaštite prava lica različite seksualne orijentacije.

Član 14

Zaštitnik/ca i zamjenik/ca prije stupanja na funkciju polažu zakletvu koja glasi:

"Zaklinjem se da ću štiti ljudska prava i slobode, u skladu sa Ustavom i zakonom, kao i potvrđenim međunarodnim ugovorima u oblasti ljudskih prava i da ću se pridržavati načela pravde i pravičnosti."

Zaštitnik/ca polaže zakletvu pred Skupštinom, a zamjenik/ca pred predsjednikom/com Skupštine.

Mandat Zaštitnika/ce i zamjenika/ce počinje da teče od dana polaganja zakletve.

Član 15

Zamjenik/ca je samostalan/na i odgovoran/na za svoj rad i postupanje u predmetima koji su mu/joj dodijeljeni u rad u okviru oblasti iz djelokruga rada Zaštitnika/ce za koju je imenovan/a.

Član 16

Zaštitnik/ca i zamjenik/ca ne mogu biti pozvani/e na krivičnu ili drugu odgovornost ili pritvoreni/e za izraženo mišljenje i preporuku u vršenju svoje funkcije.

Protiv Zaštitnika/ce i zamjenika/ce ne može se pokrenuti krivični postupak, niti odrediti pritvor bez odobrenja Skupštine, osim ako je zatečen/a u vršenju krivičnog djela za koje je propisana kazna u trajanju dužem od pet godina zatvora.

Član 17

Zaštitnik/ca i zamjenik/ca ne mogu da vrše drugu javnu funkciju, niti profesionalno obavljaju drugu djelatnost suprotno zakonu kojim se uređuje sprečavanje sukoba javnog i privatnog interesa.

Zaštitnik/ca i zamjenik/ca ne mogu da budu članovi/ice političke organizacije, niti da učestvuju u političkim, odnosno stranačkim aktivnostima suprotno zakonu kojim se uređuje sprečavanje sukoba javnog i privatnog interesa.

Ograničenje iz stava 1 ovog člana ne odnosi se na naučnu, obrazovnu i kulturno-umjetničku djelatnost, kao ni na aktivnosti zaštićene autorskim pravima, učešće u edukacijama i usavršavanju kadrova u oblasti zaštite ljudskih prava i sloboda.

Član 18

Zaštitnika/cu u slučaju odsustva ili spriječenosti, odnosno u slučaju sukoba javnog i privatnog interesa koji ga/je sprečavaju da vrši funkciju, zamjenjuje zamjenik/ca koga/ju on/ona odredi.

Ako je zamjenik/ca privremeno spriječen/a da vrši poslove u dužem vremenskom periodu, Zaštitnik/ca odlukom može odrediti drugog zamjenika/cu iz reda imenovanih zamjenika/ca, radi vršenja poslova iz njegovog/njenog djelokruga rada dok traju razlozi spriječenosti, ali ne duže od šest mjeseci.

Član 19

Zaštitniku/ci, zamjeniku/ci i generalnom/oj sekretaru/ki Zaštitnika/ce (u daljem tekstu: generalni/a sekretar/ka) za vrijeme vršenja funkcije miruju prava i obaveze iz radnog odnosa, najviše u trajanju od jednog mandata.

Član 20

Zaštitniku/ci, odnosno zamjeniku/ci prestaje funkcija prije isteka vremena na koje je imenovan/a:

- 1) podnošenjem ostavke;
- 2) gubitkom crnogorskog državljanstva;
- 3) ispunjenjem uslova za starosnu penziju;
- 4) razrješenjem.

Zaštitnik/ca, odnosno zamjenik/ca ispunjava uslove za starosnu penziju kad navrši 66 godina života i najmanje 15 godina staža osiguranja.

Zaštitnik/ca, odnosno zamjenik/ca razrješava se funkcije ako:

- 1) je pravosnažno osuđen/a za krivično djelo koje ga/je čini nedostojnim/om za obavljanje funkcije;
- 2) je pravosnažnom odlukom lišen/a poslovne sposobnosti;
- 3) postane član/ica političke organizacije ili drugog oblika političkog organizovanja;
- 4) vrši drugu javnu funkciju ili profesionalno obavlja drugu djelatnost, suprotno ovom zakonu i zakonu kojim se uređuje sprečavanje sukoba javnog i privatnog interesa.

O razlozima za prestanak funkcije, odnosno razrješenje iz stava 1 tač. 1 i 2 i stava 3 ovog člana, Skupštinu obavještava Zaštitnik/ca, zamjenik/ca ili nadležno radno tijelo Skupštine.

O ispunjavanju uslova za starosnu penziju Zaštitnika/ce, zamjenik/ca koji najduže obavlja funkciju obavještava Predsjednika/cu Crne Gore, a o ispunjavanju uslova za starosnu penziju zamjenika/ce,

Zaštitnika/ce obavještava Predsjednika/cu Crne Gore, jednu godinu prije ispunjavanja uslova za starosnu penziju.

Član 21

O isticanju mandata Zaštitnika/ce, odnosno zamjenika/ce, Zaštitnik/ca obavještava Predsjednika/cu Crne Gore, jednu godinu prije isticanja mandata.

U slučaju prestanka funkcije Zaštitnika/ce istekom mandata, Zaštitnik/ca nastavlja da obavlja funkciju do imenovanja novog/e Zaštitnika/ce, a najduže za vrijeme od jedne godine.

U slučaju prestanka funkcije Zaštitnika/ce u skladu sa članom 20 stav 1 ovog zakona, do imenovanja novog Zaštitnika/ce, dužnosti i poslove Zaštitnika/ce obavlja zamjenik/ca koji/a najduže obavlja funkciju.

Član 22

O razrješenju zamjenika/ce odlučuje Skupština.

Predlog za razrješenje mora biti obrazložen i dostavljen Zaštitniku/ci, odnosno zamjeniku/ci čije se razrješenje predlaže, blagovremeno prije rasprave.

U postupku u kojem se raspravlja o razrješenju zbog razloga iz člana 20 stav 2 tač. 3 i 4 ovog zakona, Zaštitnik/ca, odnosno zamjenik/ca čije se razrješenje predlaže ima pravo da učestvuje u raspravi, izjasni se o predlogu za razrješenje i osporava razloge sadržane u predlogu.

Član 23

Zaštitnik/ca, zamjenik/ca, glavni/a savjetnik/ca i savjetnici/ce Zaštitnika/ce imaju službene legitimacije.

Službenu legitimaciju iz stava 1 ovog člana izdaje Zaštitnik/ca.

Izgled, sadržaj, način izdavanja, upotrebe, zamjene i vraćanja službene legitimacije utvrđuje Zaštitnik/ca.

III. NADLEŽNOST I OVLAŠĆENJA

Član 24

Zaštitnik/ca štiti načelo vladavine prava i postupka u predmetima zaštite prava na dobru upravu.

Pravo na dobru upravu je pravo svakog da organi njegove predmete obrađuju nepristrasno, pravično i u razumnom roku i podrazumijeva naročito:

- pravo na obraćanje i pravo na odgovor;
- pravo da bude saslušan i da se izjasni prije preduzimanja bilo kakve pojedinačne mjere i radnje koja bi na njega mogla nepovoljno da utiče;
- pravo na pristup svom spisu, uz poštovanje zakonitih ograničenja koja se odnose na povjerljivost, zaštitu podataka o ličnosti i čuvanje profesionalne i poslovne tajne;
- pravo na postupanje i odlučivanje u zakonom propisanom, odnosno razumnom roku za odlučivanje u postupcima u kojima se odlučuje o njegovim pravima, obavezama ili pravnim interesima;
- pravo na obavještenje o toku postupka i razlozima eventualnog produženja roka za odlučivanje;
- pravo na pravnu zaštitu, zaštitu od ćutanja uprave i pristup sudu u slučajevima propisanim zakonom;
- obavezu organa da obrazloži svoju odluku;
- pravo na postupanje u skladu sa načelom proporcionalnosti, odnosno da mjere organa ne prelaze ono što je nužno za ostvarenje zakonitog cilja;
- pravo na pravnu sigurnost i zaštitu legitimnih očekivanja;
- pravo na upotrebu jezika i pisma u skladu sa zakonom.

Član 25

Zaštitnik/ca je ovlašćen/a da postupa u odnosu na rad organa, postupajući po zahtjevu stranaka radi zaštite ljudskih prava i sloboda ili po službenoj dužnosti.

U slučajevima koji se odnose na zabranu diskriminacije Zaštitnik/ca je ovlašćen/a da postupa u odnosu na pravna i fizička lica, u javnom i privatnom sektoru.

Član 26

Zaštitnik/ca postupa u predmetima koji se odnose na rad sudova u slučaju odugovlačenja sudskog postupka i neizvršavanja sudskih odluka.

Član 27

Zaštitnik/ca je ovlašćen/a da Skupštini, Vladi Crne Gore (u daljem tekstu: Vlada), organu državne uprave, odnosno organu lokalne samouprave inicira zaključivanje i potvrđivanje međunarodnih ugovora ili donošenje, izmjenu ili dopunu zakona, drugih propisa i opštih akata koji su u njihovoj nadležnosti, ako postoji potreba za usaglašavanjem zakona, drugih propisa i opštih akata sa međunarodno priznatim standardima u oblasti ljudskih prava i sloboda.

Nadležni odbor Skupštine, Vlada, organ državne uprave, odnosno organ lokalne samouprave kojem je podnijeta inicijativa iz stava 1 ovog člana dužan je da se o toj inicijativi izjasni u roku od 30 dana od dana podnošenja inicijative.

Član 28

U postupku pripreme i donošenja zakona, drugih propisa ili opštih akata kojima se uređuju pitanja od značaja za zaštitu ljudskih prava i sloboda, Zaštitnik/ca može dati mišljenje radi unapređenja zaštite tih prava i sloboda.

Organ kojem je mišljenje iz stava 1 ovog člana upućeno dužan je da se izjasni o navodima iz mišljenja u roku koji odredi Zaštitnik/ca, a koji ne može biti kraći od osam dana.

Član 29

Zaštitnik/ca može da podnese predlog Ustavnom sudu Crne Gore za ocjenu saglasnosti zakona sa Ustavom i potvrđenim i objavljenim međunarodnim ugovorima, odnosno saglasnosti drugih propisa i opštih akata sa Ustavom i zakonom.

Član 30

Zaštitnik/ca u vršenju svoje funkcije postupa na način što pokreće postupke, ukazuje, upozorava, kritikuje, predlaže ili preporučuje preduzimanje mjera kojima se vrši zaštita, promocija ili preventivno djeluje na unapređenje zaštite ljudskih prava u Crnoj Gori.

Na zahtjev organa ili po sopstvenoj inicijativi, Zaštitnik/ca može dati mišljenje o zaštiti i unapređenju ljudskih prava i sloboda.

Član 31

Zaštitnik/ca razmatra opšta pitanja koja neposredno ili posredno utiču na zaštitu i unapređenje ljudskih prava i sloboda i sarađuje sa domaćim i međunarodnim organizacijama i institucijama koje se bave zaštitom ljudskih prava i sloboda.

Zaštitnik/ca sarađuje i sa tijelima koja su međunarodnim ugovorima određena da prate izvršavanje ugovora o ljudskim pravima koje je potvrdila Crna Gora.

U vršenju poslova iz st. 1 i 2 ovog člana, Zaštitnik/ca može, bez posebnog odobrenja, pristupati međunarodnim udruženjima, asocijacijama, mrežama i drugim oblicima saradnje institucija za zaštitu ljudskih prava, pridržavajući se načela ustavnosti i zakonitosti u ostvarivanju svojih nadležnosti, odnosno djelujući u granicama međunarodnih obaveza i principa na kojima se zasniva međunarodna saradnja.

U vršenju poslova iz stava 2 ovog člana, Zaštitnik/ca može sačinjavati izvještaje, informacije, analize i drugu dokumentaciju koja se odnosi na izvršavanje odluka međunarodnih sudova i ispunjavanje drugih obaveza Crne Gore prema međunarodnim ugovorima u oblasti ljudskih prava i sloboda.

Član 32

Zaštitnik/ca nije ovlašćen/a da mijenja, ukida ili poništava akte organa, niti da vrši kontrolu njihove zakonitosti.

Zaštitnik/ca je ovlašćen/a da, u slučaju prekoračenja rokova ili odugovlačenja postupka pred nadležnim organom, upozori taj organ na posljedice odugovlačenja i propuštanja rokova, kao i da da mišljenje u vezi sa zahtjevom za zaštitu prava na odlučivanje u razumnom roku i zaštitu od ćutanja organa.

Zaštitnik/ca ne može da zastupa stranke u postupku, niti da u njihovo ime izjavljuje pravna sredstva, osim u slučajevima i u skladu sa ovim zakonom i zakonom kojim se uređuje zaštita od diskriminacije.

Član 33

Predsjednik/ca Crne Gore, predsjednik/ca Skupštine, predsjednik/ca i članovi/ice Vlade, gradonačelnik/ca Glavnog grada, gradonačelnik/ca Prijestonice, predsjednik/ca opštine i druge starješine/ke organa dužni/e su da prime Zaštitnika/cu na njegov/njen zahtjev, bez odlaganja.

IV. POSEBNA OVLAŠĆENJA I OBLICI RADA ZAŠTITNIKA/CE

Član 34

Zaštitnik/ca vrši poslove Nacionalnog preventivnog mehanizma za zaštitu lica lišenih slobode i lica kojima je ograničena sloboda kretanja od mučenja i drugih oblika surovog, nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja i kažnjavanja (u daljem tekstu: poslovi prevencije torture) u skladu sa ovim zakonom i Opcionim protokolom uz Konvenciju protiv torture i drugih surovih, neljudskih ili ponižavajućih kazni ili postupaka.

U okviru vršenja poslova prevencije torture Zaštitnik/ca prati postupak prinudnog udaljenja stranaca/kinja iz Crne Gore u skladu sa zakonom kojim se uređuju prava stranaca/kinja.

Prilikom vršenja poslova prevencije torture organi su dužni da sarađuju sa Zaštitnikom/com na način kojim se obezbjeđuje djelotvorna i efikasna zaštita ljudskih prava i sloboda i sprečava nezakonito postupanje.

Metodologiju rada i postupanja u poslovima prevencije torture, u skladu sa međunarodnim standardima i Poslovníkom o radu Zaštitnika/ce, utvrđuje Zaštitnik/ca.

Član 35

Radi vršenja poslova prevencije torture za koje su neophodna posebna specijalistička znanja i sposobnosti, Zaštitnik/ca obrazuje radno tijelo u čijem sastavu su stručnjaci/kinje iz odgovarajućih oblasti, a koji/e nijesu zastupljeni/e u strukturi zaposlenih kod Zaštitnika/ce i posjeduju posebna specijalistička znanja i sposobnosti.

Aktom o obrazovanju radnog tijela iz stava 1 ovog člana utvrđuju se zadaci i način rada tog tijela.

Član 36

Članove/ice radnog tijela iz člana 35 stav 1 ovog zakona bira Zaštitnik/ca, na osnovu javnog poziva.

Sastav radnog tijela iz člana 35 stav 1 ovog zakona, kriterijumi i način izbora članova/ica tog tijela utvrđuju se Poslovníkom o radu Zaštitnika/ce.

Član 37

Nezavisnost u ostvarivanju poslova prevencije torture obezbjeđuje se u skladu sa ovim zakonom i aktima Zaštitnika/ce.

Zamjenik/ca za oblast iz člana 13 stav 3 alineja 2 ovog zakona, u okviru posebne organizacione jedinice i posebne grupe poslova, ovlašćen/a je i odgovoran/a da samostalno organizuje i vrši kontrolu primjene standarda u operativnim procedurama prilikom vršenja poslova prevencije torture.

Član 38

Poslovi prevencije torture su:

- obilazak organa, ustanova ili organizacija u kojima se nalaze ili bi mogla da se nalaze lica lišena slobode ili lica kojima je ograničeno kretanje, radi povećanja stepena njihove zaštite od mučenja i drugih oblika surovog, nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja;
- davanje preporuka nadležnim organima, ustanovama i organizacijama radi poboljšanja postupanja prema licima lišenim slobode i licima kojima je ograničeno kretanje, kao i uslova u kojima se nalaze, odnosno sprečavanja mučenja i drugih oblika surovog, nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja;
- davanje predloga, inicijativa, zapažanja, mišljenja i preporuka u vezi sa važećim zakonima, drugim propisima i opštim aktima, kao i mišljenja na nacрте i predloge zakona, drugih propisa i opštih akata, radi zaštite i unapređenja ljudskih prava i sloboda lica lišenih slobode i lica kojima je ograničeno kretanje;
- saradnja sa Komitetom i Potkomitetom Ujedinjenih nacija za prevenciju torture i drugih surovih, neljudskih ili ponižavajućih kazni ili postupaka;
- poslovi u skladu sa članom 4 Opcionog protokola uz Konvenciju protiv torture i drugih surovih, neljudskih ili ponižavajućih kazni ili postupaka;
- saradnja sa Evropskim komitetom za sprječavanje mučenja, nečovječnog i ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja;
- saradnja sa drugim međunarodnim tijelima, organima i organizacijama koje se bave zaštitom od torture;
- saradnja sa akademskim institucijama i organizacijama civilnog društva koje se bave zaštitom od torture;
- saradnja sa organima, ustanovama i organizacijama iz alineje 1 ovog člana.

Član 39

U vršenju poslova prevencije torture, Zaštitnik/ca, zamjenik/ca, kao i glavni/a savjetnik/ca Zaštitnika/ce, savjetnik/ca Zaštitnika/ce i član/ica radnog tijela iz člana 35 stav 1 ovog zakona koga/ju Zaštitnik/ca ovlasti imaju pravo:

- da bez prethodne najave obilaze organe, ustanove i organizacije i pregledaju prostorije u kojima se nalaze ili bi mogla da se nalaze lica lišena slobode i lica kojima je ograničeno kretanje;
- na pristup podacima o organima, ustanovama i organizacijama u kojima se nalaze lica lišena slobode i lica kojima je ograničeno kretanje, broju tih lica u organu, ustanovi ili organizaciji koju obilaze i o postupanju sa tim licima;
- da bez prisustva službenog lica razgovaraju sa licima lišenim slobode i licima kojima je ograničeno kretanje, kao i drugim licima koja mogu da daju odgovarajuće informacije u vezi sa sumnjom da se krše ljudska prava u organu, ustanovi ili organizaciji koju obilaze.

Starješina/ka, odnosno lice koje rukovodi organom, ustanovom i organizacijom iz stava 1 ovog člana dužni su da Zaštitniku/ci i zamjeniku/ci, kao i savjetniku/ci Zaštitnika/ce i članu/ici radnog tijela iz člana 35 stav 1 ovog zakona, koje ovlasti Zaštitnik/ca:

- omoguće nesmetan obilazak i pregled prostorija u kojima se nalaze ili bi mogla da se nalaze lica lišena slobode i lica kojima je ograničeno kretanje, kao i razgovor sa tim licima i drugim licima koja mogu da daju odgovarajuće informacije u vezi sa sumnjom da se krše ljudska prava, bez prisustva službenog lica;
- stave na raspolaganje podatke iz stava 1 alineja 2 ovog člana i omoguće neposredan uvid u službene spise i dokumente koji sadrže te podatke.

Član 40

Prilikom vršenja poslova prevencije torture članovi/ice radnog tijela iz člana 35 stav 1 ovog zakona, kao i zaposleni kod Zaštitnika/ce koji učestvuju u poslovima prevencije torture, sačinjavaju izvještaj o nađenom stanju koji svojeručno potpisuju i dostavljaju Zaštitniku/ci.

Vršenje poslova prevencije torture u cilju jačanja prava lica lišenih slobode i lica kojima je ograničeno kretanje i zaštite tih lica od torture, mučenja ili drugog oblika surovog, nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja uređuje se Poslovníkom o radu Zaštitnika/ce i Metodologijom rada i postupanja u poslovima prevencije torture.

Član 41

Zaštitnik/ca sačinjava izvještaj o izvršenom obilasku iz člana 39 stav 1 alineja 1 ovog zakona, zajedno sa mišljenjem, preporukama i/ili upozorenjem, koje dostavlja organu ili tijelu koji vrši nadzor nad organom, ustanovom ili organizacijom u kojoj je obilazak izvršen.

Starješina/ka organa, ustanove ili organizacije kojoj je upućena preporuka ili upozorenje dužan/na je da, u roku koji odredi Zaštitnik/ca, preduzme mjere povodom preporuke ili upozorenja Zaštitnika/ce i o preduzetim mjerama dostavi obavještenje Zaštitniku/ci.

Nakon dobijanja obavještenja iz stava 2 ovog člana, Zaštitnik/ca je dužan da izvrši kontrolni obilazak u organu, ustanovi ili organizaciji u kojem/kojoj je utvrđen slučaj mučenja ili drugog oblika surovog, nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja.

Član 42

Zaštitnik/ca vrši poslove institucionalnog mehanizma za zaštitu jednakosti i zabranu diskriminacije.

Zaštitnik/ca, uz saglasnost diskriminisanog lica, postupa i preduzima mjere za zaštitu od diskriminacije, u skladu sa ovim zakonom i zakonom kojim se uređuje zaštita jednakosti i zabrana diskriminacije.

Zamjenik/ca za oblast iz člana 13 stav 3 alineja 4 ovog zakona, u okviru posebne organizacione jedinice i posebne grupe poslova, predlaže i samostalno sprovodi mjere i aktivnosti u ovoj oblasti u skladu sa planovima rada, a naročito u vršenju raspoređivanja zaposlenih koji vrše poslove u oblasti promocije, prevencije i zaštite načela rodne ravnopravnosti, prava seksualnih manjina, prava lica sa invaliditetom i prava manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica.

Član 43

Zaštitnik/ca vrši promociju, praćenje, analizu i podršku jednakom postupanju prema državljanima/kama država članica Evropske unije koji/e rade ili obavljaju preduzetničku djelatnost u Crnoj Gori i članovima/icama njihovih porodica, bez diskriminacije po osnovu državljanstva, neopravdanih ograničenja ili prepreka za ostvarivanje njihovog prava na slobodno kretanje, u skladu sa ovim zakonom i zakonom kojim se uređuje zabrana diskriminacije.

Ovlašćenja iz stava 1 ovog člana primjenjuju se i na pravo na jednako postupanje bez diskriminacije po osnovu državljanstva svih građana/ki Evropske unije i članova/ica njihovih porodica koji/e ostvaruju svoje pravo na slobodno kretanje u skladu sa članom 21 Ugovora o funkcionisanju Evropske unije i Direktivom 2004/38/EZ Evropskog parlamenta i Savjeta od 29. aprila 2004. godine o pravu građana Unije i članova njihovih porodica na slobodno kretanje i boravak na teritoriji država članica, o izmjenama Regulative (EEZ) br. 1612/68 i prestanku važenja direktiva 64/221/EEZ, 68/360/EEZ, 72/194/EEZ, 73/148/EEZ, 75/34/EEZ, 75/35/EEZ, 90/364/EEZ, 90/365/EEZ i 93/96/EEZ.

Član 44

Zaštitnik/ca organizuje i koordinira rad Nezavisnog mehanizma za promociju, zaštitu i praćenje primjene Konvencije Ujedinjenih nacija o pravima lica sa invaliditetom u Crnoj Gori.

Nezavisni mehanizam iz stava 1 ovog člana može imati najviše 15 članova/ica.

Članovi/ice Nezavisnog mehanizma iz stava 1 ovog člana su Zaštitnik/ca i predstavnici/ce nevladinih organizacija, kao i lica sa invaliditetom koje predlažu članovi/ice mehanizma.

Pravila o radu Nezavisnog mehanizma iz stava 1 ovog člana donose njegovi/e članovi/ice nakon konstituisanja njegovog sastava i prihvatanja članstva preko svojih ovlašćenih predstavnika/ca.

Član 45

Sastav članova/ica Nezavisnog mehanizma iz člana 44 stav 1 ovog zakona treba da obezbijedi zastupljenost nevladinih organizacija iz različitih jedinica lokalne samouprave, čije su oblasti djelovanja promocija prava lica sa različitim vrstama invaliditeta, koje imaju iskustvo u procjeni rizika od diskriminacije i zaštiti prava lica sa invaliditetom, kao i djelotvorno učešće lica sa invaliditetom u radu tog mehanizma.

Članovi/ice Nezavisnog mehanizma iz člana 44 stav 1 ovog zakona vrše obilaskе institucija i lokacija u kojima, odnosno na kojima borave i u okviru kojih ostvaruju prava lica sa invaliditetom, radi praćenja stanja u kojem se one nalaze i predlaganja mjera i radnji koje treba preduzeti radi poboljšanja položaja lica sa invaliditetom u Crnoj Gori.

Nezavisni mehanizam iz člana 44 stav 1 ovog zakona sačinjava izvještaje o pojedinačnim obilascima i godišnjim aktivnostima koje sprovodi u toku jedne kalendarske godine.

Član 46

Poslovi zaštite i promocije prava djeteta i zaštite prava mladih do navršenih 18 godina života su:

- praćenje usklađenosti zakona i drugih propisa koji se odnose na zaštitu prava i interesa djeteta i mladih do navršenih 18 godina života sa Ustavom, Konvencijom Ujedinjenih nacija o pravima djeteta i fakultativnim protokolima i drugim potvrđenim međunarodnim ugovorima;
- praćenje izvršavanja obaveza koje proizilaze iz potvrđenih međunarodnih ugovora u odnosu na prava djeteta i mladih do navršenih 18 godina života;
- praćenje primjene zakona, politika i prakse, kao i predlaganje mjera i donošenja propisa i strateških dokumenata koji se odnose na ostvarivanje prava djeteta i mladih do navršenih 18 godina života;
- edukacija i podizanje svijesti opšte i stručne javnosti o pravima djeteta i mladih do navršenih 18 godina života;
- predlaganje i praćenje ostvarivanja prava posebno ranjivih grupa unutar dječje populacije, kao što su djeca sa invaliditetom, djeca bez roditeljskog staranja, djeca žrtve nasilja u porodici i žrtve vršnjačkog nasilja, djeca pripadnici/e manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica;
- obezbjeđivanje pristupačnosti i saopštavanje informacija djetetu o njegovim pravima, na način prilagođen njegovom uzrastu i sposobnosti razumijevanja;
- obavještavanje javnosti o aktivnostima od značaja za ostvarivanje prava i stanju prava djeteta u Crnoj Gori.

Član 47

Organi su dužni da Zaštitniku/ci i zamjeniku/ci koji/e vrši/e poslove zaštite i promocije prava djeteta i prava mladih do navršenih 18 godina života omoguće pristup svim prostorijama i stave na raspolaganje dokumentaciju o načinu ostvarivanja prava djeteta i prava mladih do navršenih 18 godina života i brige o djeci i mladima do navršenih 18 godina života koji borave ili su privremeno, odnosno trajno smješteni u tim prostorijama, bez obzira na stepen tajnosti u odnosu na pristup objektima i podatke koji su u posjedu tih organa.

Nepostupanje u skladu sa stavom 1 ovog člana smatra se ometanjem rada Zaštitnika/ce.

U vršenju poslova zaštite i promocije prava djeteta i prava mladih do navršenih 18 godina života, postupa se na način prilagođen uzrastu, zrelosti i individualnim okolnostima djeteta, uz puno poštovanje najboljeg interesa djeteta, prava djeteta da bude saslušano i prava na zaštitu privatnosti.

Pristup prostorijama, dokumentaciji, evidencijama i podacima od značaja za postupanje u vršenju poslova iz stava 3 ovog člana, kao i licima čija se prava ispituju i koja mogu dati informacije od značaja za to postupanje ostvaruje se u skladu sa članom 60 ovog zakona.

Član 48

Zaštitnik/ca obrazuje Mrežu zlatnih savjetnika/ca kao konsultativno tijelo radi promocije, ostvarivanja i zaštite prava djeteta.

Mreža zlatnih savjetnika/ca može imati najviše 20 članova/ica, a članovi/ice mogu biti samo djeca.

Radi izbora članova/ica Mreže zlatnih savjetnika/ca Zaštitnik/ca objavljuje javni poziv na svojoj internet stranici.

Pravo učešća na javnom pozivu iz stava 3 ovog člana imaju djeca sa prebivalištem ili stalnim boravkom u Crnoj Gori.

Bliže kriterijume za izbor članova/ica i način rada Mreže zlatnih savjetnika/ca, kao i druga pitanja od značaja za njen rad utvrđuje Zaštitnik/ca.

Član 49

Provjeru ispunjenosti uslova iz člana 48 st. 2 i 4 ovog zakona vrši komisija koju obrazuje Zaštitnik/ca i sačinjava listu kandidata/kinja koji/e ispunjavaju uslove javnog poziva za članove/ice Mreže zlatnih savjetnika/ca.

Na osnovu liste iz stava 1 ovog člana, a primjenom kriterijuma iz stava 3 ovog člana, komisija sačinjava predlog za članove/ice Mreže zlatnih savjetnika/ca.

Prilikom sačinjavanja predloga iz stava 2 ovog člana, komisija iz stava 1 ovog člana vodi računa o zastupljenosti različite populacije djece, koja dolaze iz različitih životnih uslova i situacija, djece iz gradova i sela, djece koja ne žive sa svojim roditeljima, učenika/ca osnovnih, stručnih i umjetničkih škola, gimnazija, djece pripadnika/ca manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica, djece sa invaliditetom i druge djece.

Na osnovu predloga iz stava 2 ovog člana Zaštitnik/ca, uz prethodno pribavljeno mišljenje zamjenika/ce za oblast iz člana 13 stav 3 alineja 3 ovog zakona, donosi odluku o obrazovanju Mreže zlatnih savjetnika/ca.

V. POSTUPANJE

Član 50

Postupak ispitivanja povrede ljudskih prava i sloboda pokreće se pojedinačnom ili kolektivnom pritužbom zbog povrede ljudskih prava i sloboda ili po sopstvenoj inicijativi u skladu sa ovim zakonom.

Zaštitnik/ca ispituje povrede ljudskih prava i sloboda po sopstvenoj inicijativi kada postoji sumnja da je aktom ili radnjom (činjenjem ili propuštanjem obaveze da djeluje) organa izvršena povreda koja je od značaja za ostvarivanje ljudskih prava i sloboda u širem smislu ili kada na to upućuju razlozi pravičnosti.

Za postupanje po sopstvenoj inicijativi neophodna je saglasnost oštećenog lica, osim u slučaju zaštite prava iz člana 46 ovog zakona.

Član 51

Postupak pred Zaštitnikom/com je povjerljiv.

Zaštitnik/ca, zamjenici/ce i drugi/e zaposleni/e kod Zaštitnika/ce dužni su da sa podacima do kojih su došli u radu postupaju u skladu sa zakonom kojim se uređuje tajnost podataka i zakonom kojim se uređuje zaštita podataka o ličnosti, za vrijeme i nakon prestanka rada kod Zaštitnika/ce, bez obzira na način na koji su za te podatke saznali.

Lični podaci iz spisa predmeta i podaci koji se odnose na postupak pred Zaštitnikom/com u pojedinačnim slučajevima mogu da se učine dostupnim samo uz pristanak lica koje je iniciralo postupak pred Zaštitnikom/com i na koje se ti podaci odnose ili na zahtjev suda u skladu sa zakonom.

Zaštitnik/ca ne može da stavi na raspolaganje trećim licima podatke dobijene u pokrenutom postupku, osim u slučaju kada je to propisano posebnim zakonom i radi vođenja sudskog postupka po nalogu suda.

Lice koje podnosi pritužbu ili učestvuje u postupku pred Zaštitnikom/com ne može biti pozvano na odgovornost, niti dovedeno u nepovoljan položaj zbog podnošenja pritužbe ili učestvovanja u postupku pred Zaštitnikom/com.

Član 52

Pritužbu može da podnese svako ko smatra da su mu aktom ili radnjom (činjenjem ili propuštanjem obaveze da djeluje) organa povrijeđena ljudska prava i slobode.

Ako se radi o povredi prava djeteta, pritužbu može podnijeti dijete, u skladu sa svojim uzrastom i stepenom zrelosti, njegov roditelj, odnosno staratelj/ka ili zakonski/a zastupnik/ca.

Ako je pravo djeteta povrijeđeno od strane roditelja, odnosno staratelja/ke ili zakonskog/e zastupnika/ce, pritužbu može da podnese dijete, u skladu sa svojim uzrastom i stepenom zrelosti, organizacija ili organ koji se bavi zaštitom prava djeteta.

Postupak u vezi sa povredom prava djeteta može da pokrene i Zaštitnik/ca bez saglasnosti bilo kog lica, ako se na taj način štiti najbolji interes djeteta.

U slučaju iz stava 4 ovog člana, ako dijete ima roditelja, zakonskog/u zastupnika/cu ili staratelja/ku, Zaštitnik/ca ta lica obavještava o pokretanju postupka pred Zaštitnikom/com.

Pritužba može da se podnese i preko poslanika/ce, kao i organizacije koja se bavi zaštitom ljudskih prava i sloboda.

Pritužba može da se podnese u pisanom obliku ili usmeno na zapisnik.

Postupak koji se vodi radi zaštite prava djeteta, kada je dijete učesnik postupka, sprovodi se na način primjeren njegovom uzrastu, stepenu zrelosti i individualnim okolnostima, uz puno uvažavanje najboljeg interesa djeteta.

Član 53

Lice lišeno slobode i lice kome je ograničeno kretanje imaju pravo da podnesu pritužbu na povjerljiv način u zapečaćenoj koverti.

Ovlašćeno, odnosno službeno lice organa, organizacije i ustanove u kojem/oj boravi lice iz stava 1 ovog člana dužno je da pritužbu ili drugo pismo tog lica, bez odlaganja, dostavi Zaštitniku/ci neotvoreno i nepročitano.

Član 54

Pritužba sadrži:

- naziv organa na čiji se rad pritužba odnosi;
- opis povrede ljudskih prava i sloboda;
- činjenice i dokaze koji potkrepljuju pritužbu;
- podatke o tome koja su pravna sredstva iskorišćena;
- lično ime i adresu podnosioca/teljke pritužbe i naznaku o tome da li je podnosilac/teljka saglasan/na da se njegovo/njeno ime otkrije u postupku.

Ako pritužba ne sadrži sve podatke iz stava 1 ovog člana ili je nerazumljiva, Zaštitnik/ca može da od podnosioca/teljke zatraži da je u određenom roku dopuni, odnosno otkloni nedostatke.

Ako podnosilac/teljka pritužbe ne dopuni pritužbu, odnosno ne otkloni nedostatke u roku iz stava 2 ovog člana, smatra se da je pritužba povučena, osim ako je to posljedica prisile ili druge radnje koja isključuje postojanje slobodne volje.

Član 55

Pritužba se podnosi u roku od šest mjeseci od dana saznanja za učinjenu povredu ljudskih prava i sloboda, odnosno u roku od jedne godine od dana učinjene povrede.

Izuzetno, Zaštitnik/ca može da postupi i po isteku roka iz stava 1 ovog člana ako ocijeni da značaj slučaja to zahtijeva, odnosno da još uvijek traje situacija ili njene posljedice po lice koje smatra da su mu povrijeđena ljudska prava i slobode.

Član 56

Zaštitnik/ca može, u svim fazama postupka, da uputi podnosioca/teljku pritužbe da iskoristi druga pravna sredstva za otklanjanje povrede na koju ukazuje, ako smatra da se zaštita prava može na taj način brže obezbijediti ili bi otklanjanje povrede tim sredstvima bilo efikasnije i brže.

Član 57

Zaštitnik/ca neće postupiti po pritužbi ako:

- 1) nije nadležan/na;
- 2) je po istom činjeničnom i pravnom osnovu donijeta pravosnažna sudska odluka;
- 3) je pritužba anonimna, osim ako smatra da ima osnova za postupanje po sopstvenoj inicijativi u skladu sa članom 50 stav 2 ovog zakona;
- 4) je podnijeta po isteku propisanog roka;
- 5) ne sadrži potrebne podatke ili nije razumljiva, a podnosilac/teljka je u ostavljenom roku ne dopuni, odnosno ne otkloni nedostatke;
- 6) podnosilac/teljka pritužbu povuče prije pokretanja postupka;
- 7) podnosilac/teljka pritužbe ne postupi u skladu sa uputstvom Zaštitnika/ce o iskorišćavanju odgovarajućeg i efikasnijeg pravnog sredstva;
- 8) je pritužba ponovljena, a nijesu podnijeti novi dokazi;
- 9) se radi o zloupotrebi prava na podnošenje pritužbe.

Zloupotrebom prava na podnošenje pritužbe, u smislu stava 1 tačka 9 ovog člana, smatra se kada:

- pritužba ne sadrži osnov za postupanje, odnosno kada je nerazumljiva i kada ne mogu da se otklone nedostaci, niti da uputstvo o pravcu u kojem ti nedostaci treba da se otklone ili pritužba dopuni;
- je uvredljive sadržine koja prevazilazi granice slobode izražavanja;
- je svjesno zasnovana na netačnim činjenicama i lažnim izjavama;
- su činjenice i dokazi namjerno izostavljeni;
- postoje drugi razlozi koji ukazuju na očiglednu zloupotrebu prava na podnošenje pritužbe.

Zaštitnik/ca obavještava podnosioca/teljku pritužbe o razlozima za nepostupanje i ukazuje na mogućnost za eventualno ostvarivanje zaštite njegovih/njenih prava na drugi način i pred drugim organom.

Član 58

Zaštitnik/ca razmatra pritužbu i zauzima stav u odnosu na njenu prihvatljivost.

Ako pritužba ispunjava uslove iz člana 54 stav 1 ovog zakona, Zaštitnik/ca pokreće ispitni postupak.

Zaštitnik/ca može da odluči i bez pokretanja ispitnog postupka, ako se iz činjenica navedenih u pritužbi i opštepoznatih činjenica, javnih isprava i dokaza koji su bili dostupni Zaštitniku/ci nedvosmisleno može utvrditi da su podnosiocu/teljki povrijeđena ljudska prava i slobode (skraćeni postupak).

Član 59

Kada utvrdi da su se stekli uslovi za postupanje po podnijetoj pritužbi u skladu sa ovim zakonom, Zaštitnik/ca pokreće ispitni postupak i o tome obavještava starješinu/ku organa, odnosno lice koje rukovodi organom na čiji se akt, radnju (činjenje ili propuštanje obaveze da djeluje) pritužba odnosi, radi dostavljanja izjašnjenja i određuje rok za dostavljanje izjašnjenja i dokumentacije, a koji ne može biti kraći od 15 dana.

Zaštitnik/ca upozorava starješinu/ku organa, odnosno lice iz stava 1 ovog člana na posljedice propuštanja.

Starješina/ka organa, odnosno lice koje rukovodi organom dužan/na je da dostavi izjašnjenje i dokumentaciju iz stava 1 ovog člana u roku koji Zaštitnik/ca odredi.

Ako izjašnjenje iz stava 1 ovog člana ne sadrži sve potrebne podatke ili nije dostavljena potrebna dokumentacija, starješina/ka organa, odnosno lice koje rukovodi organom dužno je da na zahtjev Zaštitnika/ce dostavi dopunu izjašnjenja i potrebnu dokumentaciju.

Član 60

Starješina/ka organa, odnosno lice koje rukovodi organom, dužno je da na zahtjev Zaštitnika/ce:

- stavi na raspolaganje sve podatke od značaja za postupanje, bez obzira na stepen tajnosti;
- omogućiti neposredan uvid u službene spise, dokumenta, evidencije i druge podatke od značaja za postupanje, kao i da dostavi kopije traženih spisa i dokumenata, bez obzira na stepen tajnosti;
- omogućiti slobodan pristup svim prostorijama, objektima i mjestima u kojima se nalaze dokumenta, stvari ili lica od značaja za postupanje i licima iz alineje 4 ovog stava;
- omogućiti Zaštitniku/ci, zamjeniku/ci i licu koje Zaštitnik/ca ovlasti neposredan razgovor sa licima čija se prava ispituju, kao i sa drugim licima koja mogu dati informacije od značaja za postupanje, kada je to potrebno radi zaštite ljudskih prava i sloboda.

Nepostupanje po zahtjevu Zaštitnika/ce u skladu sa stavom 1 ovog člana smatra se ometanjem rada Zaštitnika/ce.

Član 61

Ako starješina/ka organa, odnosno lice koje rukovodi organom ne postupi po zahtjevu Zaštitnika/ce u određenom roku, dužno je da bez odlaganja obavijesti Zaštitnika/cu, uz navođenje razloga nepostupanja.

O nepostupanju iz stava 1 ovog člana Zaštitnik/ca obavještava podnosioca/teljku pritužbe i ukazuje na mogućnost za eventualno ostvarivanje zaštite njegovih/njenih prava na drugi način i pred drugim organima.

O nepostupanju iz stava 1 ovog člana Zaštitnik/ca može da upozna neposredno viši organ ili Skupštinu, obavijesti javnost ili na drugi način postupi u skladu sa ovim zakonom.

Nepostupanje u skladu sa stavom 1 ovog člana smatra se ometanjem rada Zaštitnika/ce.

Član 62

Organi su dužni da sa Zaštitnikom/com sarađuju i pružaju mu/joj pomoć.

Nepostupanje u skladu sa stavom 1 ovog člana smatra se ometanjem rada Zaštitnika/ce.

Član 63

Zaštitnik/ca će obustaviti postupak ako:

1) utvrdi da je nakon podnošenja pritužbe pokrenut sudski postupak, da je sudski postupak po istom osnovu u toku (osim za slučaj odugovlačenja sudskog postupka i neizvršavanja sudskih odluka) ili je po istom činjeničnom i pravnom osnovu sudski postupak pravosnažno okončan;

2) podnosilac/teljka pritužbe ne sarađuje u postupku;

3) podnosilac/teljka povuče pritužbu;

4) organ u međuvremenu otkloni učinjenu povredu;

5) nastupi smrt podnosioca/teljke pritužbe, osim ako najmanje jedan/na nasljednik/ca traži da se postupak nastavi.

O obustavi postupka Zaštitnik/ca obavještava podnosioca/teljku pritužbe, odnosno njegovog/njenog punomoćnika/cu, a ako je pokrenut ispitni postupak obavještava se i organ u odnosu na koji je pritužba podnijeta.

Član 64

Radi ispitivanja povrede ljudskih prava i sloboda Zaštitnik/ca može da pozove svako lice u svojstvu svjedoka/kinje ili da angažuje stručnjaka/kinju iz odgovarajuće oblasti.

Lica iz stava 1 ovog člana dužna su da se odazovu pozivu i imaju pravo na naknadu troškova, odnosno nagradu u skladu sa propisima kojima se uređuju nagrade i naknade troškova u sudskim postupcima, a koje se isplaćuju iz sredstava Zaštitnika/ce.

Član 65

Nakon završetka ispitnog postupka Zaštitnik/ca daje mišljenje o tome da li je, na koji način i u kojoj mjeri došlo do povrede ljudskih prava i sloboda.

Kada Zaštitnik/ca utvrdi da je došlo do povrede ljudskih prava i sloboda, mišljenje sadrži i preporuku o mjerama koje treba preduzeti da bi se povreda otklonila, kao i rok za njeno otklanjanje.

Zaštitnik/ca može dati preporuku i kada nije nastupila povreda ljudskih prava i sloboda na koju podnosilac/teljka pritužbe ukazuje, ako se na taj način preventivno djeluje i isključuje rizik od nastanka povrede u budućnosti.

Zaštitnik/ca može dati preporuku i ako procijeni da je davanje preporuke nužno radi sprečavanja nastanka teže posljedice kojom može da se naruši pravni poredak, javni red i mir, tolerancija, poštovanje ljudskih prava i sloboda, multikulturalnost, demokratija i vladavina prava.

Član 66

Starješina/ka organa, odnosno lice koje rukovodi organom na čiji rad se preporuka odnosi dužno je da, u roku koji odredi Zaštitnik/ca, dostavi izvještaj o preduzetim mjerama za izvršenje preporuke.

Izvještaj iz stava 1 ovog člana sadrži podatke o preduzetim mjerama, mjerama čije se preduzimanje planira i rokovima za njihovo sprovođenje, odnosno razloge zbog kojih preporuka nije izvršena ili nije izvršena u cjelosti.

Ako starješina/ka organa, odnosno lice koje rukovodi organom ne postupi u skladu sa preporukom u određenom roku, ne dostavi izvještaj o preduzetim mjerama za izvršenje preporuke, odnosno ne navede dovoljne i relevantne razloge zbog kojih preporuka nije izvršena ili nije izvršena u cjelosti, Zaštitnik/ca može upoznati neposredno viši organ, sačiniti poseban izvještaj, obavijestiti javnost ili pokrenuti prekršajni postupak u skladu sa ovim zakonom.

Član 67

Zaštitnik/ca obavještava podnosioca/teljku pritužbe o ispitnom postupku i načinu njegovog okončanja, kao i o mjerama koje je organ preduzeo radi izvršavanja preporuke, odnosno razlozima zbog kojih to nije u mogućnosti da učini.

Član 68

Zaštitnik/ca donosi Poslovnik o radu Zaštitnika/ce.

Poslovnikom iz stava 1 ovog člana uređuju se bliža pravila postupanja po primljenim pritužbama i sprovođenja ispitnog postupka pred Zaštitnikom/com, kao i druga pitanja od značaja za rad Zaštitnika/ce.

Poslovnik iz stava 1 ovog člana objavljuje se u „Službenom listu Crne Gore“.

VI. JAVNOST RADA I IZVJEŠTAVANJE

Član 69

Javnost rada Zaštitnika/ce obezbjeđuje se:

- dostavljanjem Skupštini redovnih i posebnih izvještaja Zaštitnika/ce u vezi sa stanjem i postupanjem u oblastima iz člana 70 ovog zakona;
- saradnjom sa medijima, odnosno obraćanjem javnosti putem medija, društvenih mreža i drugih sredstava komunikacije, objavljivanjem istraživanja i analiza u vezi sa ljudskim pravima i slobodama, u skladu sa zakonom kojim se uređuje tajnost podataka i zakonom kojim se uređuje zaštita podataka o ličnosti i načelom povjerljivosti postupanja pred Zaštitnikom/com.

Redovni izvještaji iz stava 1 alineja 1 ovog člana podnose se Skupštini najkasnije do 31. marta tekuće godine za prethodnu kalendarsku godinu.

Član 70

Zaštitnik/ca sačinjava posebne izvještaje o radu u pojedinim oblastima, i to:

- 1) poseban izvještaj o djelovanju Nacionalnog preventivnog mehanizma za prevenciju torture za prethodnu kalendarsku godinu i dostavlja ga Skupštini najkasnije do polovine tekuće godine;
- 2) poseban preliminarni izvještaj o djelovanju Zaštitnika/ce i stanju ljudskih prava i sloboda u oblasti zaštite od diskriminacije prema dostupnim statističkim i drugim podacima iz rada Zaštitnika/ce, postupanju drugih državnih organa, podacima dobijenim od nevladinih organizacija i drugih organizacija civilnog društva, informacijama savjeta manjinskih naroda ili drugih manjinskih nacionalnih zajednica i drugih izvora za prvu polovinu svake kalendarske godine i dostavlja ga Skupštini do kraja te kalendarske godine;
- 3) poseban izvještaj o stanju prava djeteta u Crnoj Gori za prethodnu kalendarsku godinu i dostavlja ga Skupštini najkasnije do polovine tekuće godine;
- 4) poseban izvještaj o pitanjima od značaja za ravnopravnost polova i izvještaj o stanju rodne ravnopravnosti u Crnoj Gori za prethodnu kalendarsku godinu i dostavlja ga Skupštini najkasnije do polovine tekuće godine.

Zaštitnik/ca može da podnese Skupštini i druge posebne, periodične i tematske izvještaje od značaja za ostvarivanje pojedinih ljudskih prava i sloboda, a naročito u odnosu na pojedine ranjive grupe, kao što su žene i djevojčice žrtve nasilja, žrtve vršnjačkog nasilja, pripadnici manjinskih naroda i drugih manjinskih zajednica, stranci/kinje.

VII. SLUŽBA ZAŠTITNIKA/CE I POPUNA RADNIH MJESTA

Član 71

Za vršenje stručnih i drugih poslova Zaštitnik/ca obrazuje Službu Zaštitnika/ce (u daljem tekstu: Služba).

Rad Službe organizuje, koordinira i za njeno pravilno funkcionisanje odgovara generalni/a sekretar/ka.

Generalni/a sekretar/ka stara se i odgovoran/na je za sprovođenje akata Zaštitnika/ce, priprema predlog zahtjeva za dodjelu budžetskih sredstava Zaštitnika/ce, stara se o kadrovskom planiranju, sprovođenju postupka zapošljavanja, sprovođenju ocjenjivanja i stručnom usavršavanju zaposlenih, kao i organizovanju i ostvarivanju saradnje Zaštitnika/ce sa organima i organizacijama u zemlji i inostranstvu i vrši druge poslove koje mu/joj Zaštitnik/ca povjeri.

Član 72

Generalnog/nu sekretara/ku bira Zaštitnik/ca na period od šest godina, na osnovu javnog konkursa. Za svoj rad generalni/na sekretar/ka odgovoran/na je Zaštitniku/ci.

Član 73

Stručne poslove iz nadležnosti Zaštitnika/ce vrše glavni/e savjetnici/ce i savjetnici/ce Zaštitnika/ce.

Glavni/a savjetnik/ca Zaštitnika/ce može biti lice koje, pored opštih uslova za rad u državnim organima, ima najmanje VII1 nivo kvalifikacija obrazovanja i najmanje deset godina radnog iskustva, od čega najmanje pet godina iskustva u oblasti zaštite ljudskih prava i sloboda.

Savjetnik/ca Zaštitnika/ce može biti lice koje, pored opštih uslova za rad u državnim organima, ima najmanje VII1 nivo kvalifikacije obrazovanja i najmanje pet godina radnog iskustva, od čega najmanje tri godine iskustva u oblasti zaštite ljudskih prava i sloboda.

Akt o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Službe donosi Zaštitnik/ca.

Unutrašnja organizacija i sistematizacija mora da obezbijedi odgovarajuće stručne i administrativne kapacitete, kao i organizaciju rada za djelotvorno i efikasno vršenje poslova iz nadležnosti Zaštitnika/ce.

Član 74

Na druga zvanja i uslove za zasnivanje radnog odnosa zaposlenih u Službi primjenjuje se zakon kojim se uređuju prava, obaveze i odgovornosti državnih službenika/ca i namještenika/ca, ako ovim zakonom nije drugačije uređeno.

Član 75

Odluku o pokretanju postupka za popunu radnog mjesta u Službi, Zaštitnik/ca može donijeti ako:

- je radno mjesto utvrđeno aktom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji;
- radno mjesto nije popunjeno;
- je popuna radnog mjesta predviđena kadrovskim planom iz člana 87 ovog zakona;
- je Zaštitnik/ca za to obezbijedio/la finansijska sredstva.

Izuzetno, Zaštitnik/ca može donijeti odluku o pokretanju postupka za popunu radnog mjesta čija popuna nije predviđena kadrovskim planom iz člana 87 ovog zakona, ako je to radno mjesto u toku tekuće kalendarske godine ostalo upražnjeno prestankom radnog odnosa državnog/e službenika/ce, odnosno namještenika/ce u Službi ili ako je zbog organizacionih izmjena radno mjesto ostalo upražnjeno.

Član 76

Radna mjesta u Službi popunjavaju se na osnovu:

- raspoređivanja;
- javnog oglasa;
- javnog konkursa.

Popuna radnog mjesta vrši se putem raspoređivanja u skladu sa zakonom kojim se uređuju prava, obaveze i odgovornosti državnih službenika/ca i namještenika/ca.

Ako radno mjesto nije popunjeno na način iz stava 2 ovog člana, popuna se vrši putem javnog oglasa.

Popuna početnih pozicija u okviru kategorije ekspertske kadar, izvršni kadar, kao i radnog mjesta namještenika/ce vrši se na osnovu javnog oglasa.

Popuna radnog mjesta generalnog/e sekretara/ke vrši se na osnovu javnog konkursa.

Član 77

Javni oglas i javni konkurs (u daljem tekstu: oglas) objavljuje Služba, u roku od pet dana od dana donošenja odluke o pokretanju postupka za popunu radnog mjesta.

Oglas se objavljuje na internet stranici Zaštitnika/ce, organa uprave nadležnog za upravljanje ljudskim resursima i Zavoda za zapošljavanje Crne Gore i u jednom dnevnom štampanom mediju koji se distribuira na teritoriji cijele Crne Gore.

Rok za podnošenje prijave na javni oglas je 15 dana, a na javni konkurs 20 dana od dana objavljivanja.

Sadržaj oglasa utvrđuje Zaštitnik/ca.

Član 78

Ako se oglas ne može sprovesti zbog izmjene propisa, izmjene akta o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Službe ili drugih okolnosti nastalih nakon objavljivanja oglasa, Zaštitnik/ca će povući oglas i obustaviti postupak za popunu radnog mjesta.

Odluka o povlačenju oglasa i obustavi postupka za popunu radnog mjesta, može se donijeti do isteka roka za prijavljivanje kandidata/kinja na oglas.

Ako je prilikom objavljivanja oglasa došlo do greške u sadržaju oglasa, može se izvršiti ispravka objavljenog oglasa.

Ispravku oglasa objavljuje Služba, na način na koji je objavljen oglas.

U slučaju ispravke oglasa, rok za prijavljivanje kandidata/kinja teče od dana objavljivanja ispravke oglasa.

Način i postupak povlačenja i ispravke oglasa utvrđuje Zaštitnik/ca.

Član 79

Na osnovu potpune i uredne dokumentacije koja je blagovremeno dostavljena, Služba sačinjava listu kandidata/kinja koji/e ispunjavaju uslove oglasa.

Član 80

Kandidat/kinja koji/a ispunjava uslove javnog oglasa podliježe provjeri znanja, sposobnosti, kompetencija i vještina, zavisno od kategorije radnog mjesta.

Kandidat/kinja iz stava 1 ovog člana koji/a ne pristupi provjeri znanja, sposobnosti, kompetencija i vještina, smatra se da je odustao/la od javnog oglasa.

Provjera iz stava 1 ovog člana vrši se pisanim testiranjem i usmenim intervjuom, ocjenjivanjem znanja, sposobnosti, kompetencija i vještina, na osnovu propisanih kriterijuma.

Provjeru iz stava 1 ovog člana vrši komisija koju obrazuje Zaštitnik/ca, a koju čine zamjenik/ca za oblast za koju se raspisuje javni oglas, generalni/a sekretar/ka i istaknuti/a stručnjak/inja u oblasti ljudskih prava sa liste istaknutih stručnjaka/inja koju, u skladu sa zakonom kojim se uređuju prava, obaveze i odgovornosti državnih službenika/ca i namještenika/ca, utvrđuje organ uprave nadležan za upravljanje ljudskim resursima.

Komisija iz stava 4 ovog člana sačinjava izvještaj o provjeri kandidata/kinja u smislu stava 1 ovog člana.

Predsjedniku i članovima komisije iz stava 4 ovog člana pripada naknada za rad u skladu sa kriterijumima koji će se utvrditi posebnim aktom Zaštitnika.

Bliži način sprovođenja provjere iz stava 1 ovog člana, kriterijume i način ocjenjivanja iz stava 3 ovog člana utvrđuje Zaštitnik/ca.

Član 81

Komisija iz člana 80 stav 4 ovog zakona, u roku od tri dana od dana sačinjavanja izvještaja iz člana 80 stav 5 ovog zakona, utvrđuje listu za izbor kandidata/kinja.

Lista za izbor kandidata/kinja iz stava 1 ovog člana sadrži tri najbolje ocijenjena/e kandidata/kinje, a može da sadrži i više kandidata/kinja ako su isto ocijenjeni/e.

Ako je javni oglas objavljen radi popune radnog mjesta za više izvršilaca/teljki, lista za izbor kandidata/kinja iz stava 1 ovog člana sadrži za dva veći broj najbolje ocijenjenih kandidata/kinja od broja izvršilaca/teljki koji se javnim oglasom traži.

Lista za izbor kandidata/kinja i izvještaj iz stava 1 ovog člana dostavljaju se Zaštitniku/ci.

Član 82

Nakon dostavljanja liste za izbor kandidata/kinja iz člana 81 stav 1 ovog zakona Zaštitnik/ca obavlja razgovor sa svim kandidatima/kinjama sa te liste, nakon čega vrši izbor kandidata/kinje za popunu radnog mjesta.

Prilikom izbora kandidata/kinje Zaštitnik/ca je dužan/na da izvrši izbor najbolje ocijenjenog/e kandidata/kinje sa liste za izbor kandidata/kinja iz člana 81 stav 1 ovog zakona.

Odluku o izboru kandidata/kinje donosi Zaštitnik/ca.

U obrazloženju odluke o izboru kandidata/kinje navode se razlozi za donošenje odluke.

Odluku o izboru kandidata/kinje Zaštitnik/ca je dužan/na da donese u roku od deset dana od dana prijema liste za izbor kandidata/kinja iz člana 81 stav 1 ovog zakona i nakon toga je dostavi kandidatima/kinjama sa te liste, u roku od pet dana.

Protiv odluke o izboru kandidata/kinje može se izjaviti žalba u skladu sa zakonom kojim se uređuju prava, obaveze i odgovornosti državnih službenika/ca i namještenika/ca.

Član 83

Na osnovu izvršne odluke iz člana 82 ovog zakona, Zaštitnik/ca donosi rješenje o zasnivanju radnog odnosa zaposlenog/e u Službi.

Član 84

Kandidat/kinja koji/a ispunjava uslove javnog konkursa za popunu radnog mjesta generalnog/e sekretara/ke podliježe provjeri kompetencija, znanja i sposobnosti.

Provjera iz stava 1 ovog člana vrši se putem testiranja u pisanoj formi i strukturiranim intervjuom, ocjenjivanjem kompetencija, znanja i sposobnosti, na osnovu utvrđenih kriterijuma.

Provjeru iz stava 1 ovog člana vrši komisija koju obrazuje Zaštitnik/ca, a koju čine zamjenik/ca za oblast iz člana 13 stav 3 alineja 1 ovog zakona, predstavnik/ca nadležnog radnog tijela Skupštine za ljudska prava i slobode i jedan/na istaknuti/a stručnjak/inja iz oblasti sistema javne uprave, službeničkog sistema i pravosuđa sa liste istaknutih stručnjaka/inja iz člana 80 stav 4 ovog zakona.

O provjeri iz stava 1 ovog člana komisija iz stava 3 ovog člana sačinjava izvještaj.

Komisija iz stava 3 ovog člana, u roku od tri dana od dana sačinjavanja izvještaja iz stava 4 ovog člana, utvrđuje listu za izbor kandidata/kinja koju zajedno sa tim izvještajem dostavlja Zaštitniku/ci.

Lista za izbor kandidata/kinja iz stava 5 ovog člana sadrži tri najbolje ocijenjena/e kandidata/kinje, a može da sadrži i više kandidata/kinja ako su isto ocijenjeni/e.

Predsjedniku i članovima komisije iz stava 3 ovog člana pripada naknada za rad u skladu sa kriterijumima koji će se utvrditi posebnim aktom Zaštitnika.

Bliži način sprovođenja provjere iz stava 1 ovog člana, kriterijume i način ocjenjivanja iz stava 2 ovog člana utvrđuje Zaštitnik/ca.

Član 85

Zaštitnik/ca je dužan/na da, najkasnije u roku od 15 dana od dana prijema liste za izbor kandidata/kinja i izvještaja iz člana 84 stav 5 ovog zakona, nakon obavljenog razgovora sa svim kandidatima/kinjama sa liste za izbor kandidata/kinja donese odluku o izboru generalnog/e sekretara/ke.

Protiv odluke o izboru kandidata/kinje može se izjaviti žalba u skladu sa zakonom kojim se uređuju prava, obaveze i odgovornosti državnih službenika/ca i namještenika/ca.

Član 86

Kandidat/kinja koji/a se prijavio/la na oglas ima pravo da pregleda dokumentaciju oglasa u prisustvu zaposlenog/e u Službi.

Kandidatima/kinjama koji/e nijesu izabrani/e vratiće se dostavljena dokumentacija, u roku od 30 dana od dana donošenja odluke iz člana 82 stav 3, odnosno člana 85 ovog zakona, ako na odluku nije izjavljena žalba.

Član 87

U cilju upravljanja ljudskim resursima u Službi donosi se kadrovski plan kojim se planiraju broj zaposlenih, promjene u kadrovskoj strukturi i druga strateška pitanja upravljanja ljudskim resursima u skladu sa budžetskim i strateškim planiranjem rada Zaštitnika/ce.

Član 88

Kadrovski plan za Službu samostalno donosi Zaštitnik/ca.

Kadrovski plan iz stava 1 ovog člana donosi se za kalendarsku godinu, u roku od 30 dana od dana donošenja zakona o budžetu, a sadrži projekcije za naredne dvije godine.

Član 89

Na prava, obaveze i odgovornosti zaposlenih u Službi, koja nijesu uređena ovim zakonom primjenjuje se zakon kojim se uređuju prava, obaveze i odgovornosti državnih službenika/ca i namještenika/ca.

VIII. PRAVO NA ZARADU

Član 90

Zaštitnik/ca, zamjenik/ca, generalni/a sekretar/ka, glavni/a savjetnik/ca Zaštitnika/ce i savjetnik/ca Zaštitnika/ce ostvaruju zaradu u visini zarade shodno grupi poslova i koeficijentima u skladu sa zakonom kojim se uređuje zarade zaposlenih u javnom sektoru.

Zaštitnik/ca ostvaruje zaradu u visini zarade propisane za zvanja koja pripadaju grupi poslova A, podgrupa 2.

Zamjenik/ca ostvaruje zaradu u visini zarade propisane za zvanja koja pripadaju grupi poslova B, podgrupa 5.

Generalni/a sekretar/ka ostvaruje zaradu u visini zarade propisane za zvanja koja pripadaju grupi poslova B, podgrupa 10.

Glavni/a savjetnik/ca Zaštitnika/ce ostvaruje zaradu u visini zarade propisane za zvanja koja pripadaju grupi poslova C, podgrupa 11.

Savjetnik/ca Zaštitnika/ce ostvaruje pravo na zaradu u visini od 90% zarade glavnog/e savjetnika/ce Zaštitnika/ce.

Član 91

Zaposleni/e u Službi koji/e su određeni/e da, pored poslova svog radnog mjesta, vrše poslove za potrebe radnih tijela, posebnih mehanizama, konsultativnih tijela i drugih oblika rada utvrđenih ovim zakonom, imaju pravo na dodatak na osnovnu zaradu u iznosu od 30% osnovne zarade.

Pravo na dodatak iz stava 1 ovog člana može se priznati i drugom/oj zaposlenom/oj u Službi Zaštitnika/ce koji/a, zbog povećanog obima posla, posebne složenosti, odgovornosti, povjerljivosti, multidisciplinarnosti ili potrebe obezbjeđivanja djelotvornog vršenja nadležnosti Zaštitnika/ce, vrši poslove od posebnog značaja za rad Zaštitnika/ce.

Dodatak iz stava 2 ovog člana utvrđuje se u iznosu do 30% osnovne zarade, zavisno od vrste, obima, trajanja, složenosti i značaja poslova koje zaposleni/a obavlja.

O pravu na dodatak iz st. 1 i 2 ovog člana, visini dodatka i periodu za koji se dodatak priznaje, odlučuje Zaštitnik/ca rješenjem, na osnovu obrazloženog predloga generalnog/e sekretara/ke, zamjenika/ce Zaštitnika/ce ili rukovodioca organizacione jedinice u kojoj je zaposleni raspoređen.

Dodatak iz st. 1 i 2 ovog člana ne isključuje pravo zaposlenog/e na druge dodatke na osnovnu zaradu, naknade i druga primanja koja mu/joj pripadaju u skladu sa zakonom kojim se uređuju zarade zaposlenih u javnom sektoru.

IX. FINANSIRANJE

Član 92

Finansijska sredstva za rad Zaštitnika/ce obezbjeđuju se u Budžetu Crne Gore.

Zahtjev za dodjelu finansijskih sredstava Zaštitnika/ce, Zaštitnik/ca podnosi organu državne uprave nadležnom za poslove finansija.

Zaštitnik/ca učestvuje u radu nadležnih radnih tijela i sjednice Skupštine na kojoj se raspravlja o predlogu Budžeta Crne Gore.

O raspolaganju finansijskim sredstvima iz stava 1 ovog člana i dinamici potrošnje Zaštitnik/ca odlučuje samostalno i u granicama utvrđenim zakonom kojim se uređuje budžet i fiskalna odgovornost.

Sredstva namijenjena za rad Zaštitnika/ce koristiće se po dinamici koju utvrdi Zaštitnik, na predlog Generalnog sekretara/ke Zaštitnika/ce.

Vlada, odnosno organ državne uprave nadležan za poslove finansija ne može bez saglasnosti Zaštitnika/ce obustaviti, odložiti ili ograničiti izvršenje budžeta koji se odnosi na Zaštitnika/cu.

Za zakonito korišćenje odobrenih sredstava odgovoran je Zaštitnik/ca.

Finansijske obaveze Zaštitnika/ce u okviru sredstava utvrđenih budžetom moraju biti u skladu sa planiranim i odobrenim finansijskim sredstvima u skladu sa zakonom kojim se uređuje budžet i fiskalna odgovornost.

Član 93

Prilikom utvrđivanja zahtjeva za dodjelu budžetskih sredstava Zaštitnika/ce obezbjeđuje se ravnomjerno finansiranje svih oblasti rada Zaštitnika/ce, u skladu sa članom 13 stav 3 ovog zakona.

Član 94

Prilikom utvrđivanja zahtjeva za dodjelu finansijskih sredstava, zamjenici/ce samostalno predlažu Zaštitniku/ci sredstva neophodna za finansiranje poslova iz oblasti djelokruga rada za koju su imenovani/e, u skladu sa planovima rada organizacionih jedinica, za godinu za koju se donosi budžet.

X. KAZNENE ODREDBE

Član 95

Novčanom kaznom od 500 eura do 2.000 eura kazniće se za prekršaj pravno lice ako:

- 1) ne stavi na raspolaganje podatke od značaja za postupanje, bez obzira na stepen tajnosti (član 60 stav 1 alineja 1);
- 2) ne omogući neposredan uvid u službene spise, dokumenta, evidencije i druge podatke od značaja za postupanje, odnosno ne dostavi kopije traženih spisa i dokumenata, bez obzira na stepen tajnosti (član 60 stav 1 alineja 2);
- 3) ne omogući slobodan pristup svim prostorijama, objektima i mjestima u kojima se nalaze dokumenta, stvari ili lica od značaja za postupanje i licima iz člana 60 stav 1 alineja 4 ovog zakona (član 60 stav 1 alineja 3);
- 4) ne omogući Zaštitniku/ci, zamjeniku/ci ili licu koje Zaštitnik/ca ovlasti neposredan razgovor sa licima čija se prava ispituju, kao i sa drugim licima koja mogu dati informacije od značaja za postupanje, kada je to potrebno radi zaštite ljudskih prava i sloboda (član 60 stav 1 alineja 4);
- 5) u roku koji odredi Zaštitnik/ca ne dostavi izvještaj o preduzetim mjerama za izvršenja preporuke, mjerama čije se preduzimanje planira i rokovima za njihovo sprovođenje, odnosno razloge zbog kojih preporuka nije izvršena ili nije izvršena u cjelosti (član 66 st. 1 i 2 ovog zakona).

Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se i odgovorno lice u pravnom licu i odgovorno lice u državnom organu, organu državne uprave, organu lokalne samouprave i lokalne uprave novčanom kaznom od 100 eura do 1.000 eura.

Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se preduzetnik novčanom kaznom od 300 eura do 2.000 eura.

XI. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 96

Akti za sprovođenje ovog zakona donijeće se u roku od tri mjeseca od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 97

Poslovnik o radu Zaštitnika/ce donijeće se u roku od dva mjeseca od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 98

Akt o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Službe donijeće se u roku od tri mjeseca od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 99

Postupci po pritužbama radi povrede ljudskih prava i sloboda započeti do dana stupanja na snagu ovog zakona okončaće se po odredbama Zakona o Zaštitniku/ci ljudskih prava i sloboda Crne Gore ("Službeni list CG", br. 42/11, 32/14 i 3/26).

Član 100

Zaštitnik/ca i zamjenici/e koji/e su imenovani/e u skladu sa Zakonom o Zaštitniku/ci ljudskih prava i sloboda Crne Gore ("Službeni list CG", br. 42/11, 32/14 i 3/26) nastavljaju da vrše funkcije do isteka mandata na koji su imenovani/e.

Član 101

Odredba člana 43 ovog zakona primjenjivaće se od dana pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji.

Član 102

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaje da važi Zakon o Zaštitniku/ci ljudskih prava i sloboda Crne Gore ("Službeni list CG", br. 42/11, 32/14 i 3/26).

Član 103

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".

* U ovaj zakon prenesene su: *Direktiva 2014/54/EU* Evropskog parlamenta i Savjeta od 16. aprila 2014. godine o mjerama za lakše ostvarivanje prava zajamčenih radnicima u kontekstu slobode kretanja radnika; *Direktiva Savjeta (EU) 2024/1499* od 7. maja 2024. o standardima za tijela za jednakost u području jednakog postupanja prema osobama bez obzira na njihovo rasno ili etničko porijeklo, jednakog postupanja u pitanjima zapošljavanja i rada prema osobama bez obzira na njihovu vjeru ili uvjerenje, invaliditet, dob ili seksualnu orijentaciju, jednakog postupanja prema ženama i muškarcima u pitanjima socijalne sigurnosti te u pristupu i nabavci robe, odnosno pružanju usluga, te o izmjeni direktiva 2000/43/EZ i 2004/113/EZ; *Direktiva (EU) 2024/1500* Evropskog parlamenta i Savjeta od 14. maja 2024. godine o standardima za tijela za jednakost u području jednakog postupanja prema ženama i muškarcima te njihovih jednakih mogućnosti u pitanjima zapošljavanja i rada, te o izmjeni direktiva 2006/54/EZ i 2010/41/EU

Crna Gora

Ministarstvo ljudskih i manjinskih prava

Adresa: Bulevar Sv. Petra Cetinjskog br. 130
81000 Podgorica, Crna Gora
tel: +382 20 243 197
www.gov.me/mmp

Broj: 05-040/24-874/29

07.april 2025.godine, Podgorica

IZVJEŠTAJ O SPROVEDENOJ JAVNOJ RASPRAVI ZAKONA O ZAŠTITNIKU/ICI LJUDSKIH PRAVA I SLOBODA CRNE GORE

Programom rada Vlade Crne Gore za 2025. godinu, predviđeno je usvajanje Predloga u II kvartalu 2025. godine. U skladu sa navedenom obavezom, Ministarstvo ljudskih i manjinskih prava je, na osnovu člana 12. i 14. Zakona o državnoj upravi ("Službeni list Crne Gore", br. 78/18, 70/21 i 52/22.) i člana 9. Uredbe o izboru predstavnika/ca nevladinih organizacija u radna tijela organa državne uprave i sprovođenju javne rasprave u pripremi zakona i strategija (Sl. list CG, broj 41/18), a nakon sprovedene procedure za izbor predstavnika/ca nevladinih organizacija, donijelo je Rješenje o formiranju Radne grupe br. 05-040/24-874/26 od 19.09.2024. godine.za izradu Nacrta Zakona o Zaštitniku/ici ljudskih prava i sloboda Crne Gore

Članovi/ce radne grupe su predstavnici/ce sljedećih institucija: Ministarstva finansija, Vrhovnog državnog tužilaštva, Odbora Skupštine Crne Gore, Vrhovnog suda Crne Gore, Službe predsjednika Crne Gore, Ministarstva pravde, Ministarstva evropskih poslova, NVO Građanska Alijansa, Uprave za državnu imovinu, dok su kao posmatrači učestvovali predstavnici institucije Zaštitnika ljudskih prava i sloboda CG, Delegacije EU, UN i OSCE. Logističku i ekspertsku podršku pružio je Savjet Evrope.

Zadatak Radne grupe je bio da pripremi tekst Nacrta Zakona o Zaštitniku/ici ljudskih prava i sloboda Crne Gore u skladu sa međunarodnim dokumentima Evropske unije

Javna rasprava o Nacrtu Zakona o Zaštitniku/ici ljudskih prava i sloboda Crne Gore počela je 20. 02. 2025. godine i trajala 30 dana, do 22. 03. 2025. godine

Ministarstvo ljudskih i manjinskih prava organizovala je okrugle stolove povodom javne rasprave o Nacrtu Zakona o Zaštitniku/ici ljudskih prava i sloboda Crne Gore u Baru, Podgorici i Beranama.

Pozvani su svi zainteresovani subjekti da uzmu aktivno učešće i uključe se u proces rasprave, i da svoje primjedbe, prijedloge i sugestije dostave i u pisanom obliku

Nacrt Zakona o Zaštitniku/ici ljudskih prava i sloboda Crne Gore Nacrt i program javne rasprave, su objavljeni na sajtu Ministarstva na sljedećem linku:

[Program javne rasprave o tekstu nacrta Zakona o zaštitniku/ici ljudskih prava i sloboda Crne Gore \(www.gov.me\)](http://www.gov.me)

Primjedbe, prijedloge i sugestije na tekst Nacrta Zakona o Zaštitniku/ici ljudskih prava i sloboda Crne Gore su dostavili:

Predlozi od strane OHCHR		
Član nacrta Zakona	Predložene izmjene	Odgovor Ministarstva ljudskih i manjinskih prava
Član 1 Ovim zakonom uređuju se nadležnost, ovlašćenja, način rada i postupanje Zaštitnika/ce ljudskih prava i sloboda Crne Gore (u daljem tekstu: Zaštitnik/ca) kao nezavisnog državnog organa u zaštiti ljudskih prava i sloboda zajamčenih Ustavom, zakonom, potvrđenim međunarodnim ugovorima o ljudskim pravima i opšteprihvaćenim pravilima međunarodnog prava, kao i druga pitanja od značaja za rad Zaštitnika/ce.	Sugestija da se ovdje doda da je Zaštitnik NPM po OPCAT-u	
Član 2 Zaštitnik/ca samostalno i nezavisno, na načelima ustavnosti i zakonitosti, pravde i pravičnosti, etičnosti, javnosti rada, efikasnosti, nepristrasnosti, povjerljivosti postupanja, zaštite	Mandat treba proširiti na radnje i nepostupanje i u javnom i u privatnom (poslovnom) sektoru. Ova sugestija zasniva se na Pariskom principu po kome „nacionalnoj instituciji treba dati što širi mandat“ (pod tačkom 2, poglavlje o Nadležnostima i dužnostima). Takođe se zasniva i na Opštoj	Predlog se ne prihvata. Prema važećem Zakonu, Zaštitnik ima ovlašćenja da pokrene postupke protiv pravnih i fizičkih lica i u javnom i u privatnom sektoru u predmetima zabrane diskriminacije.

privatnosti i tajnosti podataka, dužne pažnje u odnosu na ranjive grupe posebno izložene riziku, vrši promociju i preduzima mjere za zaštitu ljudskih prava i sloboda, kada se ona povrjeđuju aktom, radnjom (činjenjem ili propuštanjem obaveze da djeluju) državnih organa, organa državne uprave, organa jedinica lokalne samouprave ili lokalne uprave, javnih ustanova, javnih službi i drugih nosilaca prenesenih ili povjerenih javnih ovlašćenja, pravnih lica sa većinskim udjelom države i /ili učešća lokalne samouprave u njegovom vlasništvu (u daljem tekstu: organi), kao i onda kada se u skladu sa ovim ili drugim zakonom propisuje zaštita od kršenja ljudskih prava od strane drugih pravnih i fizičkih lica. Zabranjen je svaki oblik uticaja na rad i odlučivanje Zaštitnika.	opservaciji (GO) 1.2 o mandatu za ljudska prava Potkomiteta za akreditaciju (SCA) Globalnog saveza nacionalnih institucija za ljudska prava (GANHRI) GO 1.2 konstatuje da mandat NHRI „treba proširiti na radnje i nepostupanje kako javnog, tako i privatnog sektora;"	
Član 3 Zaštitnik/ca vrši promociju ljudskih prava i sloboda na način što sprovodi aktivnosti u cilju unapređenja ljudskih	GANHRI je pozvao na veće uključivanje mandata za promociju u Zakon, radi što veće usklađenosti sa Pariskim principima (PP). Čl.3 dalje tumačen u Opštoj opservaciji (GO) 1.2 o	

prava i sloboda, prati stanje i ukazuje na potrebu njihove zaštite, obavlja istraživačke i analitičke poslove, aktivno podstiče i održava saradnju sa organizacijama civilnog društva, međunarodnim organizacijama, akademskim i naučno istraživačkim institucijama i inicira usklađivanje zakonodavstva sa međunarodnim i evropskim standardima, upućuje na njihovu primenu i obavlja i druge poslove na promociji ljudskih prava.	„Mandatu za ljudska prava”. Ovaj Potkomitet za akreditaciju preporučio je Crnoj Gori da: „izmijeni svoj zakon koji omogućava promotivni mandat, kako bi bio eksplicitan. Promocija obuhvata obrazovanje, obuke, savjetovanje, komunikaciju s javnošću i zagovaranje. Ovo za cilj ima stvaranje društva u kome se ljudska prava razumiju i poštuju”. (2016) Stoga sugerišemo dodati tekst. Takođe, molimo da obratite pažnju na to da neke aktivnosti koje su u ovom članu navedene kao promotivne aktivnosti za ljudska prava zapravo GANHRI-jev SCA smatra zaštitnim aktivnostima (poput monitoringa, anketnih komisija, analiza/izvještaja).	
Član 4 Sjedište Zaštitnika/ce je u Podgorici. Zaštitnik/ca može organizovati dane Zaštitnika van svog sjedišta, radi obavljanja poslova iz svoje nadležnosti.	Treba da bude jasno da je NHRI (nacionalna institucija za ljudska prava) nadležna za cjelokupnu teritoriju države, kao i to da je NHRI dostupna žrtvama eventualnog kršenja ljudskih prava u kontinuitetu, gdje god da su na teritoriji države. Ova odredba je formulisana tako da pomalo djeluje da je jedino što Zaštitnik „smije” da uradi van svog sjedišta to da obilježi Dane Zaštitnika, što bi bilo nedovoljno.	Predlog se prihvata.
Član 5 Rad Zaštitnika/ce je javan. Načelo javnosti u radu Zaštitnika/ce obezbjeđuje se izradom i dostavljanjem Skupštini Crne Gore	Zakonom treba uvesti proces koji zahtijeva da se njegovi izvještaji šalju na što više adresa. Dobro je da po članu 6. Skupština raspravlja o izvještaju (G.O. 1.11).	Predlog se prihvata.

redovnih i posebnih izvještaja Zaštitnika/ce u vezi sa stanjem i postupanjem u određenim oblastima. Redovni izvještaji u vezi sa opštim podacima o stanju ljudskih prava i postupanju Zaštitnika/ce podnose se Skupštini najkasnije do 31.marta tekuće godine za prethodnu kalendarsku godinu. Posebni izvještaj o djelovanju Nacionalnog preventivnog mehanizma za prevenciju torture se podnosi jednom godišnje za prethodnu kalendarsku godinu. Posebni izvještaj o djelovanju Zaštitnika/ce i stanju ljudskih prava i sloboda u oblasti zaštite od diskriminacije prema statističkim i drugim podacima o radu Zaštitnika/ce, postupanju drugih državnih organa, podacima dobijenim od nevladinih organizacija i drugih organizacija civilnog društva, informacijama savjeta manjinskih naroda ili drugih manjinskih nacionalnih zajednica i drugih izvora,		
--	--	--

podnosi se Skupštini za period prve polovine svake kalendarske godine.		
Član 6 Skupština Crne Gore otvara raspravu o izvještajima, ali o njima ne glasa, niti može na bilo koji način uticati na izmjenu sadržine izvještaja.	Brisati: ne može glasati o njima. Skupština, kao političko tijelo, ne treba da ima pravo da glasa da glasa o izvještaju Zaštitnika koji je nezavisno tijelo, niti da mu usvaja ili ne usvaja izvještaj. Treba da raspravlja o njemu, kao što to u ovom članu piše – naročito kada se njoj izdaju preporuke, u smislu da obezbijedi sprovođenje.	Predlog se ne prihvata. Važno je da građani/ke i ostala zainteresovana laička javnost razumiju da Skupština ne može glasati o izvještajima.
II. IMENOVANJE, PRAVA I OBAVEZE I PRESTANAK FUNKCIJE Član 8 Zaštitnik/ca se imenuje u skladu sa Ustavom i može biti ponovo biran. Za Zaštitnika/cu može se imenovati lice koje je crnogorski/a državljanin/ka, ima najmanje VII1 nivo kvalifikacije obrazovanja i najmanje 15 godina radnog iskustva od čega najmanje deset godina iskustva u oblasti zaštite ljudskih prava i sloboda, da nije osuđivan/a za krivično djelo koje ga čini nedostojnim/om za obavljanje funkcije i protiv koga se ne vodi krivični postupak za krivično djelo za koje se gonjenje preduzima po službenoj dužnosti,	Treba da postoji ograničenje po pitanju broja dozvoljenih reizbora, kako bi se izbjegla mogućnost neograničenog mandata. Po Ustavu, mandat je šest godina, pa broj ponovnih izbora treba ograničiti na jedan. GO 2.2 konstatuje: „Budući da je provjereno u praksi, SCA podstiče da se zakonom o NIHR predvidi mandat na period između tri (3) i sedam (7) godina uz mogućnost reizbora.“	Predlog se prihvata.

kao i koje/a ima visoki lični i profesionalni autoritet.		
Član 10 U postupku utvrđivanja predloga, Predsjednik/ca Crne Gore objavljuje javni konkurs za prijavljivanje kandidata za imenovanje Zaštitnika/ce, koji ne može trajati kraće od 20 dana. Po isteku roka iz stava 3 ovog člana u postupku utvrđivanja predloga kandidata Predsjednik/ca može formirati posebno radno tijelo za provjeru uslova koje moraju ispunjavati kandidati/kinje za imenovanje Zaštitnika/ce. Prilikom sprovođenja postupka predlaganja kandidata/kinja za imenovanje, Predsjednik/ca Crne Gore obavlja konsultacije sa naučnim i stručnim institucijama, predstavnicima samostalnih profesija, organizacijama civilnog društva u širem smislu i drugim nezavisnim organizacijama čija je djelatnost u uskoj vezi sa zaštitom ljudskih prava i sloboda.	Ovi članovi o proceduri imenovanja čine proceduru transparentnom i GANHRI-jev SCA ih je preporučio 2016. To je pozitivno, međutim, preporučujemo da se pomene i pluralizam. Konsultacije sa različitim zainteresovanim stranama u procesu izbora kandidata predstavljaju pozitivan korak u tom pogledu, ali bi bilo snažnije kad bi se izričito navelo da treba uzeti u obzir pluralizam. Prema GO 1.7: „pluralizam se odnosi na širu zastupljenost društva. Mora se uzeti u obzir obezbjeđivanje pluralizma u kontekstu roda, etničke pripadnosti ili manjinskog statusa.” Odredba o izboru i imenovanju bi bila snažnija ako bi formiranje radnog tijela bilo obavezno, a ne fakultativno (uz formulaciju „formira“, a ne „može formirati“) Predlaže se da predlog sadrži najmanje tri imena da bi se obezbijedilo da izbor ne bude samo u rukama Predsjednika Republike.	Predlog se prihvata i u stav 3 dodaje da će prilikom obavljanja konsultacija biti vođeno računa da se obezbijedi pluralizam u kontekstu roda, etničke pripadnosti ili manjinskog statusa. Predlog se prihvata. Predlog se prihvata.

Po izvršenim konsultacijama Predsjednik/ca obavlja razgovor sa kandidatim/kinjama koji/e ispunjavaju uslove za imenovanje. Nakon obavljenog postupka provjere ispunjenosti uslova, Predsjednik/ca obrazloženi predlog za imenovanje dostavlja Skupštini Crne Gore u roku od osam dana od dana okončanja procesa kandidovanja u skladu sa ovim Zakonom. Od utvrđivanja liste kandidata do dostavljanja predloga iz stava 5 ovog člana ne može proteći više od 30 dana.		
Član 12 Zaštitnik/ca ima četiri zamjenika/ce. Zamjenika/cu Zaštitnika/ce (u daljem tekstu: zamjenik/ca) imenuje Skupština, na predlog Zaštitnika/ce. Zamjenik/ca se imenuje na vrijeme od šest godina i može biti ponovo imenovan/a.	Trebalo bi da postoji odredba koja se odnosi na pluralizam u smislu ovih imenovanja. U smislu šire zastupljenosti društvenih struktura i rodnog balansa. Po GO 1.7: „pluralizam se odnosi na širu zastupljenost društva. Mora se uzeti u obzir obezbjeđenje pluralizma u kontekstu roda, etničke pripadnosti ili manjinskog statusa.” I ovdje je potrebno utvrditi skupštinske procedure za imenovanje zamjenika.	Predlog se prihvata.
Član 15 Zaštitnik/ca predlaže kandidata/kinju za zamjenika/cu. U postupku utvrđivanja predloga,	Predlog treba da uključi najmanje dva imena po poziciji.	Predlog se ne prihvata. Budući da sistem koji je uspostavljen u Crnoj Gori daje Skupštini ovlašćenja da imenuje zamjenike, smatramo da je dovoljno da Zaštitnik predloži po jednog kandidata za svako mjesto.

Zaštitnik/ca objavljuje javni konkurs za prijavljivanje kandidata/tkinje za imenovanje Zamjenika/ce iz oblasti za koju se vrši imenovanje, a koji traje 20 dana. Javni konkurs se objavljuje na internet stranici institucije Zaštitnika i jednom od štampanih medija. Prilikom sprovođenja postupka predlaganja kandidata/tkinje za imenovanje, Zaštitnik/ca obavlja intervju sa prijavljenim kandidatima/tkinjama koji/e ispunjavaju uslove za imenovanje, Nakon obavljenog intervjua, Zaštitnik/ca dostavlja obrazloženi predlog za imenovanje Skupštini Crne Gore u roku od 30 dana od dana isteka roka za prijavljivanje kandidata/tkinja. U postupku predlaganja kandidata/tkinja za imenovanje zamjenika/ce, vodi se računa o sposobnostima i specijalnosti za postupanje u konkretnoj oblasti iz djelokruga rada Zaštitnika/ce za koju se zamjenik/ca imenuje.		
--	--	--

Član 19 Zaštitnik/ca, odnosno zamjenik/ca ne može vršiti drugu javnu funkciju, niti profesionalno obavljati drugu djelatnost. Zaštitnik/ca, odnosno zamjenik/ca ne može biti član političke organizacije, niti učestvovati u političkim, odnosno stranačkim aktivnostima. Ograničenje iz stava 1 i 2 ovog člana vezuje se za propise o sprečavanju konflikta i interesa i ne odnosi se na naučnu, obrazovnu i kulturno-umjetničku djelatnost, kao ni na aktivnosti zaštićene autorskim pravima, učešće u edukaciji i usavršavanju kadrova u oblastima koje su spojive sa vršenjem funkcije.	Isto treba da važi za savjetnike u svijetlu činjenice da, kao što se vidi u članu 18, savjetnici izražavaju mišljenja, a u svijetlu činjenice da savjetnici obavljaju značajan posao za instituciju na planu ljudskih prava. To se može konstatovati posebnim članom ili odjeljkom posvećenim savjetnicima.	Predlog se ne prihvata. Status zaposlenih u instituciji Zaštitnika/ce regulisan je Zakonom o državnim službenicima i namještenicima.
Član 23 Zamjenici/e Zaštitnika/ce kojima je prestao mandat u skladu sa članom 20, stavom 1 tačka 1 i 2 ovog člana, ostvaruju pravo rasporeda na radno mjesto u instituciji Zaštitnika ili u drugom državnom organu, na radno mjesto koje odgovara njegovom/njenom nivou kvalifikacije	Ovo je još jedna odredba koja ukazuje na bliskost između kancelarije Zaštitnika i drugih državnih organa koju je bolje izbjegavati. Ovaj stav znači pozivanje na član 21, a ne na član 20. Ali, usljed gore opisane bliskosti, predlog je da se ovaj član briše.	

obrazovanja, stečenom radnom iskustvu i sposobnostima. Rješenje o raspoređivanju, iz stave 1 ovog člana, donosi starješina/ka organa u kome se vrši raspoređivanje, na osnovu prethodno potpisanog sporazuma između starješine/ki tog organa i lica kome je prestao mandat. Zamjenik/ca Zaštitnika/ce, koji/a nije raspoređen/a u skladu sa stavom 6 ovog člana, za to vrijeme, ima pravo na naknadu u visini zarade koju je imalo/a u posljednjem mjesecu vršenja poslova radnog mjesta na koje je bio/la imenovan/a, u skladu sa zakonom kojim se uređuju zarade u javnom sektoru.		
III NADLEŽNOST I OVLAŠĆENJA Član 25 Zaštitnik/ca je ovlašćen/a da postupa u predmetima koji se tiču rada organa iz člana 2 ovog Zakona i kada se u njihovim radnjama steknu uslovi za preduzimanje mjera na zaštiti ljudskih prava i sloboda.	Dok je dobro što se u članu 3. navodi da Zaštitnik promoviše prava podsticanjem i održavanjem saradnje sa organizacijama civilnog društva, međunarodnim organizacijama, akademskim i istraživačkim ustanovama – predlažemo da se posebnim članom u ovom poglavlju utvrdi da nacionalna institucija za ljudska prava treba da razvija, formalizuje i održava radne odnose sa	

Zaštitnik/ca nema ovlaštenje da postupa u predmetima koji se tiču privatno pravnih subjekata, osim za slučaj da je predmet postupanja zaštita od diskriminacije. U predmetima koji se tiču zabrane diskriminacije Zaštitnik/ca je ovlašten/a da postupa u odnosu na pravna i fizička lica, kako u javnom tako i u privatnom sektoru.	drugim domaćim institucijama osnovanim u svrhe promocije ljudskih prava, uključujući tematske institucije, kao i sa organizacijama civilnog društva i nevladinim organizacijama. Ovo bi bilo u skladu sa Opštom opservacijom 1.5 GANHRI-jevog Potkomiteta za akreditaciju. Kao što je konstatovano u članu 2, mandat treba da obuhvati činjenje i nečinjenje u javnom i privatnom sektoru u svim oblastima rada institucije. Na osnovu Pariskih načela i Opšte opservacije GANHRI-jevog SCA (vidjeti komentar o članu 2).	
Član 26 Zaštitnik/ca postupa u predmetima koji se tiču rada sudova samo u slučaju odugovlačenja sudskog postupka i neizvršavanja sudskih odluka.	Ovo je veoma restriktivno. Zaštitnik treba da ima ovlaštenja da predloži i <i>amicus curiae</i>.	Predlog se prihvata.
Član 27 Zaštitnik/ca je ovlašten/a da Skupštini, Vladi, odnosno ministarstvu ili nadležnom organu državne uprave, odnosno lokalne samouprave, podnese inicijativu za donošenje zakona, izmjenu ili dopunu zakona, drugih propisa i opštih akata koji su u njihovoj nadležnosti, ako smatra da do povrede	Dodati poslednji stav koji glasi: Zaštitnik je ovlašten da podstakne Vladu i Skupštinu da ratifikuju ili pristupe regionalnim i međunarodnim instrumentima kojima se promovišu i štite ljudska prava kao i da ih podstakne na efektivnu primjenu instrumenata čija je Crna Gora država ugovornica. Ovaj tekst se predlaže da bi se pozabavio zabrinutošću koju je izrazio SCA 2016. godine i preporukom SCA da predmetni zakon treba	Predlog se prihvata.

ljudskih prava dolazi zbog nedostataka u propisima i ako postoji potreba za usaglašavanje propisa sa međunarodno priznatim standardima u oblasti ljudskih prava i sloboda. Nadležni odbor Skupštine, odnosno Vlada, ministarstvo ili organ državne uprave, odnosno lokalne samouprave kojem je podnijeta inicijativa iz stava 1 ovog člana dužan je da se o toj inicijativi izjasni u roku od 30 dana od dana podnošenja inicijative.	eksplicitno da ovlasti Zaštitnika da podstiče ratifikaciju ili pristupanje međunarodnim instrumentima za ljudska prava, kao i djelotvornu primjenu međunarodnih instrumenata za ljudska prava čija je država ugovornica.	
Član 30 Na zahtjev državnih organa iz člana 2 ovog Zakona, Zaštitnik/ca može dati mišljenje o zaštiti i unaprjeđenju ljudskih prava i sloboda.	Zaštitnik treba da ima mogućnosti za ovo na sopstvenu inicijativu, ne samo na zahtjev.	Predlog se prihvata iako Zaštitnik svakako ima ovo pravo kako bi odredba bila jasnija. Dodaje se „na sopstvenu inicijativu“ u ovaj član Zakona.
Član 31 Zaštitnik/ca se bavi i opštim pitanjima od značaja za zaštitu i unaprjeđenje ljudskih prava i sloboda i sarađuje sa organizacijama i institucijama koje se bave ljudskim pravima i slobodama. Zaštitnik/ca posebno ima obavezu saradnje sa međunarodnim ugovornim tijelima	Dobar član povodom zabrinutosti GAHNRI-jevog SCA da važeći zakon nema određeni član po kome Zaštitnik sarađuje sa međunarodnim i regionalnim sistemima za ljudska prava. Sugerišemo dalje unaprjeđenje ovog člana i njegovo usklađivanje sa komentarom SCA kao i to da bude određeniji.	Predlog se prihvata.

koje prate izvršavanje ugovora o ljudskim pravima koje je potpisala, odnosno koje je ratifikovala i kojima je pristupila Crna Gora. U ostvarivanju ovih poslova Zaštitnik/ca može slobodno i bez ograničenja pristupati međunarodnim udruženjima i mrežama institucija za zaštitu ljudskih prava, pridržavajući se načela ustavnosti i zakonitosti u ostvarivanju svog/a mandata, odnosno djelujući u granicama međunarodnih obaveza i principa na kojima se temelji međunarodna saradnja, uz poštovanje principa izvršavanja obaveza. U prihvatanju ovih obaveza Zaštitnik/ca se ne može kretati izvan granica ustavnih i zakonskih ovlašćenja koja su mu/joj dodijeljena, niti preuzimati finansijske i druge obaveze izvan onih koje su mu/joj date zakonom.		
Član 32 U vršenju svog mandata Zaštitnik/ca nije ovlašćen/a da mijenja, ukida ili poništava akte organa, niti da ispituje njihovu zakonitost.	Zašto bez ovlašćenja da se preispita zakonitost? Predlažem da se ovo briše. Zaštitnik ne može staviti van snage ili poništiti akte, ali uloga Zaštitnika je da može osporiti interna akta ukoliko	Predlog se prihvata.

Zaštitnik/ca ne može da zastupa stranke u postupku, niti da u njihovo ime ulaže pravna sredstva, osim u slučajevima i na način kako to predviđaju propisi koji se odnose na zaštitu od diskriminacije.	krše standarde ljudskih prava.	
Član 40 O preduzetim mjerama na prevenciji torture Zaštitnik/ca, kao Nacionalni preventivni mehanizam, sačinjava izvještaj o nađenom stanju, koji dostavlja organu, ustanovi ili organizaciji u kojoj je vršio/la poslove u prevenciji torture. Kad Zaštitnik/ca u vršenju poslova u prevenciji torture posumnja da je došlo do mučenja ili drugog oblika surovog, neljudskog ili ponižavajućeg kaznjavanja i postupanja, pokrenuće se postupak po službenoj dužnosti i predmet povjeriti nadležnoj organizacionoj jedinici unutar institucije, zavisno od sadržine predmete i ličnih osobina žrtve nasilja (djeca, žene, osobe sa invaliditetom, pripadnici manjina i drugi).	Predlog da i zamjenik Zaštitnika koji vodi NPM ovdje bude pomenut. Baš kao što se zamjenik pominje i u članu 39.	Ovaj predlog se ne prihvata. Zamjenik/ca nadležan za NPM ima najvažniju uogu u obezbjeđivanju funkcionisanja mehanizma. Potpisuje i godišnji izvještaj NPM-a. Međutim, podnošenje izvještaja Skupštini i davanje preporuka isključiva je nadležnost Zaštitnika.

Kada članovi NPM koja su učestvovali u sprovođenju poslova u prevenciji torture, posumnjaju u moguću povredu načela zabrane torture, obavještenja dostavljaju nadležnoj organizacionoj jedinici Zaštitnika. Članovi NPM u slučaju iz stava 3 ovog člana, ne mogu postupati u predmetima pokrenutim tim povodom po individualnim ili kolektivnim pritužbama, odnosno po službenoj dužnosti u okviru postupka individualne zaštite žrtava. Na ovaj postupak primjenjuju se pravila o postupanju zaštitnika kao i kod drugih povreda.		
Član 41 Izveštaj po obavljenoj posjeti tokom vršenja poslova u prevenciji torture, zajedno sa mišljenjem, preporukama i/ili upozorenjem, Zaštitnik/ca, osim organu u kojem je moguća povreda nastala, isti dostavlja i organu ili tijelu nadležnom za nadzor nad organom, ustanovom ili organizacijom u kojem su poslovi u prevenciji torture sprovedeni.	Kao i gore, predlog je dodatni zamjenik Zaštitnika	Ovaj predlog se ne prihvata. Za ovu odredbu važi isto obrazloženje kao za čl.40.

Starješina/ka organa kojem je upućena preporuka ili upozorenje, dužan/a je da u roku koji odredi Zaštitnik/ca, preduzme mjere povodom upozorenja ili preporuke Zaštitnika/ce i o preduzetim mjerama obavijesti Zaštitnika/cu. Po dobijanju obavještenja iz stava 2 ovog člana, Zaštitnik/ca može izvršiti kontrolni pregled u organu, ustanovi ili organizaciji, u kojem je utvrđen slučaj mučenja ili drugog oblika surovog, nehumanog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja.		
Član 44 Zaštitnik/ca organizuje i pruža podršku u radu Nacionalnog mehanizma za praćenje primjene UN Konvencije o pravima osoba sa invaliditetom. Nacionalni mehanizam čine Zaštitnik/ca i nevladine organizacije, koje su pristupile zajedničkom protokolu i potpisale pravila o radu	Mehanizam se na crnogorskom jeziku zove: Nezavisni mehanizam za promociju, zaštitu i praćenje primjene UN Konvencije o pravima osoba sa invaliditetom u Crnoj Gori pa predlažem da se koristi ovaj termin u tekstu. Poslovnik o radu Nezavisnog mehanizma (čl. 15) kaže: Nezavisni mehanizam sastoji se od najviše 15 predstavnika/ca civilnog društva, osoba sa invaliditetom, djece, roditelja i-ili njihovi zakonski	Predlozi se prihvataju.

mehanizma preko ovlašćenih predstavnika. Sastav mehanizma odražava teritorijalnu, tematsku i tipsku raznovrsnost organizacija i predstavnika nevladinih organizacija koji su angažovani na zaštiti prava osoba sa invaliditetom, procjeni rizika od diskriminacije i isključenosti osoba sa invaliditetom. Mehanizam iz stava 1 ovog člana djeluje na principu terenskih posjeta institucijama i lokacijama na kojima borave i u okviru kojih se kreću osobe sa invaliditetom, sa ciljem praćenja stanja u kojem se one nalaze i predlaganja mjera i postupaka koji su usmjereni na poboljšanje položaja osoba sa invaliditetom u Crnoj Gori. Mehanizam iz stava 1 sačinjava izvještaje o pojedinačnim posjetama i godišnjim aktivnostima koje sprovodi u toku jedne kalendarske godine.	zastupnici pa predlažem da se i ovdje svi uključe. Ne postoji zajednički protokol pa predlažem da se ovo izbriše.	
Član 46 Zaštitnik/ca obrazuje Mrežu Zlatnih savjetnika kao konsultativno tijelo u	Pružiti više informacija o sastavu „Mreže zlatnih savjetnika“	Predlog se prihvata i dodaje rečenica o tome ko čini mrežu. Ostali detalji o pravilima izbora i načinu rada Mreže će biti razrađeni posebnim aktom zaštitnika.

svrhu ostvarivanja i zaštite prava djeteta. Pravila izbora članova i način rada Mreže Zlatnih savjetnika, kao i druga pitanja od značaja za njen rad, uređuju se posebnim aktom Zaštitnika.		
Član 69 Stručne poslove iz nadležnosti Zaštitnika/ce vrše Glavni savjetnici/ce i savjetnici/ce Zaštitnika/ce. Glavni/a savjetnik/ca Zaštitnika/ce može biti lice koje, pored opštih uslova za rad u državnim organima, ima najmanje VII1 nivo kvalifikacije obrazovanja i najmanje 10 godina radnog iskustva, od čega najmanje pet godina iskustva u oblasti ljudskih prava i sloboda. Savjetnik/ca Zaštitnika/ce može biti lice koje, pored opštih uslova za rad u državnim organima, ima najmanje VII1 nivo kvalifikacije obrazovanja i najmanje pet godina radnog iskustva, od čega najmanje tri godine iskustva u zaštite oblasti ljudskih prava i sloboda.	Cio član je nekako konfuzan. Čini se da se radi o ekspertima. Eksperti su (glavni) savjetnici, ali i drugi su (pomenuti u stavu 4)? Još jedno pitanje je da li su savjetnici pomoćno osoblje ili ne? Naše shvatanje je da nisu - pomoćno osoblje obavlja operativne poslove (administrativne, finansijske, itd.) a savjetnici imaju značajnu ulogu, bave se raznim pitanjima ljudskih prava. Ako ih svrstamo u poglavlje Pomoćno osoblje/Službe, to ukazuje da su i oni pomoćno osoblje. Još jedno pitanje je da li su državni službenici ili ne. Ja smatram da jesu, ali ovdje to nije jasno. Čini se da su nivoi kvalifikacija različiti, savjetnici i druga stručna znanja imaju drugačiji status? Formulacije na engleskom jeziku nisu jasne u smislu što su ta radna mjesta. Ako se razlikuju od savjetnika, možda bi bilo dobro da se njihova uloga i status uredi zasebnim članom. Takođe, ovaj član sugerise da postoji razlika između državnih službenika i zaposlenih u državnom	

Na druga zvanja i nivoje kvalifikacija, odnosno uslove i kategorizaciju radnih mjesta u Službi Zaštitnika/ce, subsidijarno se primjenjuju propisi kojim se uređuju prava, obaveze i odgovornosti državnih službenika i namještenika. Akt o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Službe donosi Zaštitnik/ca.	sektoru? Ja to dvoje doživljavam kao isto. Trebalo bi koristiti samo jedan isti termin u cijelom zakonu. Predlažemo da se struktura zaposlenih u instituciji Zaštitnika prestrukturira ili barem razjasni i da se možda jedan član posveti tome ko, mimo Zaštitnika i njegovih zamjenika, čini ovu instituciju: GS, savjetnici, operativno/pomoćno osoblje – i da se pritom stalno koristi ista terminologija. Napominjemo, ako smo u pravu, da se u tom članu svi nazivaju državnim službenicima. I u taj član može se ubaciti tekst o pluralizmu koji predlažemo niže. Za ovim bi mogli uslijediti članovi zasebno po kategorijama „osoblja”. Isto pitanje kao ranije, da li se pod ovim podrazumijeva „javno-službenički sistem”? Sugerisati da se izmijeni traženo radno iskustvo.	
Član 70 Na uslove za zasnivanje radnog odnosa, prava, obaveze i odgovornosti zaposlenih u Službi Zaštitnika/ce primjenjuje se zakon kojim se uređuju prava, obaveze i odgovornosti državnih službenika i namještenika, osim ako ovim zakonom	Dodati red o garantovanju pluralizma. Pogledati predloženi tekst. Možda ovo nije pravo mjesto u Zakonu, slobodno ga negdje premjestite.	Prihvata se predlog da se u ovaj član doda i dio koji je tiče garantovanja pluralizma.

nije drugačije uređeno.		
Član 77 Kandidat/tkinje koji/e ispunjava/ju uslove internog, odnosno javnog oglasa podliježe/u provjeri znanja, sposobnosti, kompetencija i vještina, zavisno od kategorije radnog mjesta. Provjera iz stava 1 ovog člana vrši se pisanim testiranjem i usmenim intervjuom, ocjenjivanjem znanja, sposobnosti, kompetencija i vještina, na osnovu propisanih kriterijuma. Provjeru iz stava 1 ovog člana vrši Komisija koju obrazuje Zaštitnik/ca, a koju čine zamjenik/ca za oblast za koju se raspisuje oglas, generalni/a sekretar/ka i stručno lice za oblast ljudskih prava sa liste stručnih lica koju utvrđuje organ nadležan za upravljanje ljudskim resursima. Komisija iz stava 3 ovog člana sačinjava izvještaj o provjeri kandidata/tkinja u smislu stava 2 ovog člana. Bliži način sprovođenja provjere	Ovaj dio omogućava neki stepen uključenosti Uprave za ljudske resurse u Vladi u prijem novih kadrova. Dok to ne mora da bude neposredno, za nekoga ko će biti angažovan kao stručnjak za ljudska prava ipak bih predložio da se doda riječ „nezavisni“ uz „ekspert za ljudska prava“. Važno je da ovaj Zakon označi kraj miješanja države u izbor kadrova Zaštitnika.	Predlog se prihvata.

iz stava 1 ovog člana, kriterijume i način ocjenjivanja iz stava 2 ovog člana, prilikom popune radnih mjesta u Službi Zaštitnika/ce propisuje Zaštitnik/ca.		
Član 82 Kandidat/tkinja koji/a ispunjava uslove javnog konkursa za popunu radnog mjesta Generalnog/e sekretara/ke podliježe provjeri kompetencija, znanja i sposobnosti. Provjera iz stava 1 ovog člana vrši se putem testiranja u pisanoj formi i strukturiranog intervjua, ocjenjivanja kompetencija, znanja i sposobnosti, na osnovu kriterijuma koje propisuje Zaštitnik. Provjeru iz stava 1 ovog člana vrši Komisija koju obrazuje Zaštitnik/ca. Komisiju čine: Zamjenik/ca za zaštitu načela vladavine prava, načela dobre uprave i zaštitu ljudskih prava u pravosudnim postupcima i upravnim poslovima i dva istaknuta stručnjaka iz oblasti upravnog prava i službeničkog sistema sa liste koju utvrđuje organ nadležan za	Ovo je veoma važna pozicija u instituciji. Predlažem da najmanje dva zamjenika, ili čak svi zamjenici, budu uključeni u postupak prijema u radni odnos. Uz riječ renomirani dodati i nezavisni eksperti. Vidjeti komentar gore.	Predlog se prihvata.

upravljanje ljudskim resursima. O provjeri iz stava 1 ovog člana Komisija iz stava 3 ovog člana, sačinjava izvještaj. Lista za izbor kandidata/tkinja sačinjava se zajedno sa izvještajem iz stava 5 ovog člana i dostavlja Zaštitniku/ci. Bliži način sprovođenja provjere iz stava 1 ovog člana, kriterijume i način ocjenjivanja iz stava 2 ovog člana propisuje Zaštitnik/ca.		
Član 88 Finansijska sredstva neophodna za nezavisno i efikasno ostvarivanje funkcije Zaštitnika/ce obezbjeđuju se u posebnoj razdjelu budžeta Crne Gore. Zahtjev za dodjelu budžetskih sredstava Zaštitnika, Zaštitnik/ca podnosi Ministarstvu finansija. Zaštitnik/ca učestvuje u radu nadležnih radnih tijela i sjednice Skupštine na kojoj se raspravlja o predlogu budžeta. Zaštitnik/ca nezavisno i samostalno	Ovo može zahtijevati dodatnu elaboraciju. Potrebno je da postoje garancije da će smanjenje budžeta ukoliko ga bude biti sprovedeno na fer, proporcionalan i transparentan način, uz bliske konsultacije sa Zaštitnikom/com.	

raspoláže sredstvima iz stava 1 ovog člana.		
Predlozi dostavljeni od strane UNDP-a		
Čl.10; Čl.36, 40, 42, 46, 50, 57, 62, 70, 74, 78, 80, 81	Predlog 1 se odnosi na ispravku/dopunu određenih tehničkih propusta i tu u sledećim članovima zakona: U članu 10 zakon pored riječi kandidata dodati i riječ „kandidatkinje“ U članovima 36, 40 i 42 zakona, pored riječi član/članovi dodati i riječ „članice“ U članu 46 zakona pored riječi „savjetnika“ dodati i „savjetnica“ U članovima 50 zakona pored riječi „poslanika“ dodati i riječ „poslanica“; u istom članu uz zastupnik/staratelj dodati i „zastupnica/starateljka“ U članu 57 stav 2 zakona posle riječi „Zaštitnik“ dodati i „Zaštitinica“ U članu 62 dodati riječi „Svjedokinju, stručnjakinju“ U članovima 70, 74, 78, 80 i 81 zakona posle riječi „službenik/namještenik“ dodati i riječi „službenica/namještenica“ .	Predlog se prihvata.
Rad Zaštitnika/ce je javan.	U članu 5 dodati (posljednji) stav da glasi:	Predlog se prihvata.

Načelo javnosti u radu Zaštitnika/ce obezbjeđuje se i izradom i dostavljanjem Skupštini Crne Gore redovnih i posebnih izvještaja Zaštitnika/ce u vezi sa stanjem i postupanjem u određenim oblastima. Redovni izvještaji u vezi sa opštim podacima o stanju ljudskih prava i postupanju Zaštitnika/ce podnose se Skupštini najkasnije do 31.marta tekuće godine za prethodnu kalendarsku godinu. Posebni izvještaj o djelovanju Nacionalnog preventivnog mehanizma za prevenciju torture se podnosi jednom godišnje za prethodnu kalendarsku godinu. Posebni izvještaj o djelovanju Zaštitnika/ce i stanju ljudskih prava i sloboda u oblasti zaštite od diskriminacije prema statističkim i drugim podacima o radu Zaštitnika/ce, postupanju drugih državnih organa, podacima dobijenim od nevladinih organizacija i drugih organizacija civilnog	Posebni izvještaj o stanju rodne ravnopravnosti i položaju žena se podnosi jednom godišnje za prethodnu kalendarsku godinu.	
--	--	--

društva, informacijama savjeta manjinskih naroda ili drugih manjinskih nacionalnih zajednica i drugih izvora, podnosi se Skupštini za period prve polovine svake kalendarske godine.		
Član 14 Na predlog Zaštitnika/ce, Skupština Crne Gore imenuje zamjenike/ce u skladu sa načelima kojima se obezbeđuje specijalizovanost za sljedeće oblasti: - Zaštitu i prevenciju kršenja prava lica od mučenja i drugih oblika surovog, nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja i kažnjavanja, - Zaštitu od diskriminacije, zaštitu osoba sa invaliditetom, prava pripadnika manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica, ostvarivanje rodne ravnopravnosti i zaštitu prava lica različitih seksualnih orijentacija - Zaštitu i promociju prava djeteta i prava mladih u vezi sa ostvarivanjem	Član 14 zakona izmijeniti da glasi na način: Na predlog Zaštitnika/ce, Skupština Crne Gore imenuje zamjenike/ce i to: - Zamjenik/ca za zaštitu i prevenciju kršenja prava lica od mučenja i drugih oblika surovog, nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja i kažnjavanja, - Zamjenik/ca za zaštitu od diskriminacije, zaštitu osoba sa invaliditetom, prava pripadnika manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica - Zamjenik/ca za ostvarivanje rodne ravnopravnosti i zaštitu prava lica različitih seksualnih orijentacija - Zamjenik/ca za zaštitu i promociju	Predlog se djelimično prihvata. Rodna ravnopravnost spada u mandat Zamjenika/ce za pitanja sprječavanja diskriminacije. Shodno tome, termin „rodna ravnopravnost“ biće dodat u nazivu ovog Zamjenika.

načela omladinske politike. Zaštitu načela vladavine prava, načela dobre uprave i zaštite ljudskih prava u pravosudnim postupcima i upravnim poslovima.	prava djeteta i prava mladih u vezi sa ostvarivanjem načela omladinske politike. - Zamjenik/ca za zaštitu načela vladavine prava, načela dobre uprave i zaštite ljudskih prava u pravosudnim postupcima i upravnim poslovima.	
Član 34 Zaštitnik/ca vrši poslove Nacionalnog preventivnog mehanizma za zaštitu lica lišenih slobode i lica kojima je ograničena sloboda kretanja od mučenja i drugih oblika surovog, nehumanog ili ponižavajućeg postupanja i kažnjavanja (u daljem tekstu: poslovi prevencije torture), u skladu sa ovim zakonom i Opcionim protokolom uz UN Konvenciju protiv torture i drugog surovog, nehumanog i ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja. Metodologija rada i postupanja mehanizma iz stava 1 ovog člana utvrđuje se aktima Zaštitnika, uz primjenu međunarodnih standarda i pravila rada.	U članu 36 dodati stav koji glasi: Prilikom formiranja radnog tijela voditi računa o rodnom balansu.	Prihvata se predlog.

Član 47 Postupak ispitivanja povrede ljudskih prava i sloboda pokreće se pojedinačnom ili kolektivnom pritužbom zbog povrede ljudskih prava i sloboda ili po sopstvenoj inicijativi u skladu sa ovim Zakonom. Zaštitnik/ca ispituje povrede ljudskih prava i sloboda po sopstvenoj inicijativi kad postoji sumnja da je aktom, radnjom ili nepostupanjem organa izvršena povreda koja je od značaja za ostvarivanje ljudskih prava i sloboda u širem smislu ili kada ga na to upućuju razlozi pravičnosti. Za postupanje po sopstvenoj inicijativi neophodna je saglasnost oštećenog/e, osim kada su u pitanju prava djeteta u situaciji predviđenoj u članu 50 ovog Zakona.	Član 47 poslednji stav izmijeniti da glasi: Za postupanje po sopstvenoj inicijativi neophodna je saglasnost oštećenog/e, osim kada su u pitanju prava djeteta u situaciji predviđenoj u članu 50 ovog Zakona i kada je u pitanju govor mržnje u javnom prostoru.	Predlog se ne prihvata. Shodno Zakonu, Zaštitnik može postupati po sopstvenoj inicijativi kada je u pitanju govor mržnje u javnom prostoru.
Član 70 Na uslove za zasnivanje radnog odnosa, prava, obaveze i odgovornosti zaposlenih u Službi Zaštitnika/ce	U članu 70 dodati još jedan (poslednji) stav da glasi: Prilikom zapošljavanja voditi računa o rodnom balansu	Predlog se prihvata.

primjenjuje se zakon kojim se uređuju prava, obaveze i odgovornosti državnih službenika i namještenika, osim ako ovim zakonom nije drugačije uređeno.		
Član 72 Radna mjesta u Službi Zaštitnik/ce popunjavaju se na osnovu: - raspoređivanja; - internog oglasa - javnog oglasa; - javnog konkursa. Popuna radnog mjesta vrši se putem raspoređivanja u skladu sa zakonom kojim se uređuju prava, obaveze i odgovornosti državnih službenika i namještenika. Popuna početnih pozicija u okviru kategorije ekspertske kadar, izvršni kadar, kao i radnog mjesta namještenika vrši se na osnovu javnog oglasa. Ako radno mjesto nije popunjeno na način iz stava 3 i 4 ovog člana, popuna se vrši putem internog oglasa. Ako radno mjesto nije popunjeno na način iz stava 3, 4 i 5 ovog	Oglas sadrži sledeće: Zaštitnik/ca teži rodnoj, geografskoj i jezičkoj raznolikosti među svojim zaposlenima kako bi najbolje služio svojim ovlašćenjima i načinu rada. • Zaštitnik/ca je posvećen/a postizanju raznolikosti radne snage u pogledu pola, nacionalnosti, porijekla i kulture. • Ohrabrujemo prijave kvalifikovanih žena, kvalifikovanih pripadnika nacionalnosti koje nijesu ili su nedovoljno zastupljeni, kao i osoba sa invaliditetom. • Svi koji rade kod Zaštitnika/ce dužni su pridržavati se najviših standarda integriteta i profesionalnog ponašanja te poštovati vrijednosti Zaštinika/ce. • Zaštitnik/ca, primjenjuje politiku nulte tolerancije prema ponašanju koje je nespojivo s	Predlog se ne prihvata. Uslovi za oglašavanje upražnjenog radnog mjesta dio su internih propisa koje usvaja Zaštitnik/ca.

člana, popuna se vrši putem javnog oglasa.	njegovim statusom, ciljevima i mandatom, uključujući seksualnu eksploataciju i zlostavljanje, seksualno uznemiravanje, zloupotrebu ovlašćenja i diskriminaciju. • Svi kandidati/kandidatkinje će proći temeljnu provjeru referenci i prošlosti. • Sve prijave će se tretirati s najstrožom povjerljivošću.	
Član 81 Na osnovu izvršne odluke iz člana 81 ovog zakona, Zaštitnik/ca donosi: - rješenje o zasnivanju radnog odnosa državnog službenika, odnosno namještenika koji prvi put zasniva radni odnos u državnom organu; - rješenje o raspoređivanju državnog službenika u slučaju popune radnog mjesta putem internog oglasa.	U članu 81 na kraju stava 2 dodati: Aktom kojim Zaštitnik/ca propisuje kriterijume za ocjenjivanje kompetencija, znanja i sposobnosti predvidjeti ocjenjivanje kompetencija, znanja i sposobnosti iz svih oblasti iz člana 14.	Predlog se prihvata.
Član 81 Na osnovu izvršne odluke iz člana 81	U članu 81 stav 4 posle riječi „načela dobre uprave i zaštiti	

ovog zakona, Zaštitnik/ca donosi: - rješenje o zasnivanju radnog odnosa državnog službenika, odnosno namještenika koji prvi put zasniva radni odnos u državnom organu; - rješenje o raspoređivanju državnog službenika u slučaju popune radnog mjesta putem internog oglasa.	ljudskih prava“ dodati riječi „i rodne ravnopravnosti”.	
Predlozi dostavljeni od strane UNICEF-a		
	MANDAT I NADLEŽNOSTI ZAMJENIKA/CE ZAŠTITNIKA ZA PRAVA DJECE I MLADIH ZAMJENIK ZAŠTITNIKA ZA PRAVA DJECE I MLADIH ima ključnu ulogu u zaštiti prava djece, kojima često nedostaju sredstva ili platforma da se zalažu za svoja prava. Intervenišući u slučajevima zlostavljanja, zanemarivanja ili sistemskih neuspjeha, zamjenik i njegov/njen tim pomažu da se zaštiti dobrobit djece i obezbijede da se njihova prava ne zanemare. Štaviše, oni pomažu da se utiče na promjene zakona, politika i praksi za unaprjeđenje zaštite prava djeteta. MANDAT I NADLEŽNOSTI Zagovaranje – Zamjenik zaštitnika za prava djeteta i mlade je moćan zagovornik prava djece. Jedna od osnovnih uloga je zastupanje prava i interesa djece pred vladinim i	Predlog da se detaljnije razrade mandat i nadležnosti Zaštitnika/ce za prava djeteta se prihvata. Tekst svakako mora biti skraćen i usklađen sa ostalim članovima Zakona.

nevladinim forumima, Skupštinom CG, opšinama i građanima i građankama. Obaviještava javnost o stanju prava djeteta; Ispitivanje stanja prava djeteta i dobrobiti djeteta i obavještanje javnosti. Ovo može uključivati pitanja kao što su zlostavljanje, zanemarivanje, pristup zdravstvenim i uslugama socijalne i dječije zaštite, obrazovanju itd.; Praćenje realizacije obaveza Crne Gore koje proizlaze iz Konvencije o pravima djeteta i drugih međunarodnih dokumenata koji se odnose na zaštitu prava i interesa djece; Praćenje usklađenost zakona i drugih propisa koji se odnose na zaštitu prava i interesa djece i mladih, s odredbama Konvencije o pravima djeteta i drugih međunarodnih dokumenata o zaštiti prava djeteta; Razvoj politika – Savjetovanje i doprinos kreiranju zakona i politika koje utiču na djecu. Zamjenik za prava djeteta i mlade može učestvovati u postupku pripreme nacrtu prijedloga propisa koji se odnose na prava djeteta ili koji uređuju bitna pitanja za djecu. Nadgledanje implementacije zakona, politika i praksi koje utiču na djecu kako bi se osiguralo poštovanje lokalnih, nacionalnih i međunarodnih standarda zaštite prava djeteta. Nadgledanje i praćenje primjene propisa koji se	
--	--

odnose na zaštitu prava i interesa djece i davanje komentara vodeći se principom zaštite najboljeg interesa;

Nadgleda i prati kršenje individualnih prava djece i proučava opšte pojave i načine kršenja prava i interesa djece, - ulaže u zaštitu prava i interesa djece.

Pristup informacijama i prostorijama: Svi organi državne uprave, jedinice lokalne samouprave, kao i privredna društva i institucije za djecu imaju obavezu da Zamjeniku zaštitnika za prava djeteta i mlade osiguraju pristup djeci, kao i uvid Zakona u sve podatke, informacije i dosjee koji se odnose na prava i zaštitu djece, bez obzira na stepen njihove tajnosti. Zamjenik Zaštitnika za prava djeteta i mlade ima pravo ulaska u prostorije i uvida u način obavljanja brige i brige o djeci koja su stalno smještena ili privremeno smještena.

Ukoliko Zamjenik zaštitnika za prava djeteta i mlade tokom obavljanja svoje dužnosti sazna da je dijete izloženo fizičkom ili psihičkom nasilju, seksualnom zlostavljanju, maltretiranju ili iskorišćavanju, nemaru ili nepažljivom postupanju, o tome će odmah podnijeti prijavu nadležnom tužilaštvu, a nadležni centar za socijalni rad će predložiti mjere za zaštitu prava djeteta.

Postupanje po individualnim pritužbama

djece i drugih zagovornika prava djeteta. Svako ima pravo da podnese prijedlog o zaštiti prava i interesa djece na razmatranje Zamjeniku Zaštitniku za prava djeteta i mlade. O preduzetim radnjama u vezi sa njegovim zahtjevom, Zamjenik zaštitnika za prava djeteta i mlade će obavijestiti podnosioca u zakonskom roku.

Predlaže preduzimanje mjera u cilju stvaranja jedinstvenog sistema zaštite i unaprjeđenja prava i interesa djece i sprječavanja štetnih radnji koje ugrožavaju prava i interese djece,

Obrazovanje i podizanje svijesti: Obavještava i savjetuje djecu o načinu ostvarivanja i zaštite njihovih prava i interesa, kroz sprovođenje kampanja javnog obrazovanja za informisanje djece, porodica i šire javnosti o pravima djece i načinima da djeca zaštite svoja prava. Da bi Zamjenik za prava djeteta i mlade bio efikasan, djeca i porodice moraju biti svjesni svojih prava i usluga koje su im dostupne. Kampanje za podizanje svijesti javnosti, obrazovni programi u školama i širenje informacija u zajednici mogu pomoći da se proširi glas o postojanju i ulozi Zamjenika Zaštitnika za prava djeteta i mlade.

Pristupačnost: Obezbjedivanje pristupačnosti je od vitalnog značaja, uz obavještavanje i savjetovanje djece o načinu ostvarivanja i zaštite njihovih prava i interesa. To znači

pružanje informacija na više jezika, osiguravanje da su komunikacioni kanali prilagođeni djeci i posebna pomoć pružena onima koji bi mogli da se suoče sa preprekama u pristupu uslugama, kao što su djeca sa smetnjama u razvoju, djeca pripadnici manjinskih naoda ili djeca koja žive u udaljenim područjima. Razumjevanjem nadležnosti Zamjenika Zaštitnika za prava djeteta i mlade i informisanjem o načinima kako da mu/joj pristupe, djeca i porodice mogu aktivno da štite svoja prava i dobrobiti.

Zamjenik za prava djeteta i mlade sarađuje sa djecom i mladima, podstiče ih na izjašnjavanje i uvažava njihovo mišljenje, pokreće i učestvuje u javnim aktivnostima usmjerenim na unapređenje položaja djece i predlaže mjere za jačanje učešća i uticaja djece u društvu.

Kreiranje baze podataka da bi se pratili trendovi i pomoci u domenu kršenja prava djeteta;

Izrada godišnjih ili posebnih izveštaja nadležnim organima o pravima djece uz preporuke za unaprjeđenje prava djeteta;

Zamjenik Zaštitnika za prava djeteta i mlade može zahtijevati stručnu pomoć naučnika i specijalista i naučnih i stručnih institucija nadležnih za istraživanje, zaštitu, brigu, razvoj i prava djece. Naučne i stručne ustanove dužne su da u odgovarajućem roku

pruže potrebnu pomoć
Zamjeniku Zaštitnika za
prava djeteta i mlade.

**POSTUPANJE PO
INDIVIDUALNIM
PRITUŽBAMA DJECE I
DRUGIH ZAGOVORNIKA
PRAVA DJETETA**

Identifikovanje problema –
Prvi korak je prepoznavanje
problema koji može
zahtijevati intervenciju
Zamjenika za prava djeteta i
mlade

**Kontaktiranje Institucije
Zaštitnika –** Kada se
problem identifikuje, djeca
i/ili njihovi staratelji mogu da
kontaktiraju kancelariju
Institucije Zaštitnika ili
direktno Zamjenika za prava
djeteta i mlade. Većina
institucija ima više kanala
komunikacije, uključujući
telefon, e-poštu, onlajn
formulare i lične posjete.

**Podnošenje pritužbe ili
zahtjeva –** Sljedeći korak je
podnošenje formalne
pritužbe ili traženje pomoći.
Ovaj proces obično uključuje
pružanje detaljnih
informacija o problemu,
uključujući bilo koju relevantnu
dokumentaciju ili dokaze.
Nakon što primi pritužbu,
Zamjenik za prava djeteta i
mlade će pregledati slučaj
kako bi utvrdio/la da li je to
predmet iz njihove
nadležnosti. Ako bude,
pokreneće istragu. Ovo
može uključivati
intervjuisanje djeteta,
članova porodice i drugih
relevantnih strana, kao i
pregled zapisa i
dokumenata.

Zamjenika za prava djeteta i mlade će preduzeti odgovarajuće mjere na osnovu nalaza. Ovo može uključivati posredovanje između djeteta ili porodice i relevantnih organa, preporučivanje konkretnih akcija vezanih za konkretan slučaj, prijedlog za promjenu politike ili prakse i/ili preduzimanje drugih koraka za rješavanje problema.

Zamjenik zaštitnika za prava djeteta i mlade je ovlašten da nadležnim organima državne uprave, organima lokalne samouprave, privrednim društvima i fizičkim licima **predlaže realizaciju mjera za suzbijanje štetnih radnji kojima se ugrožavaju prava i interesi djece i zahtijeva izvještaje o izvršenim mjerama.**

Organi državne uprave, jedinice lokalne samouprave, kao i privredna društva i fizička lica dužni su da sarađuju sa Zamjenikom zaštitnika za prava djeteta i mlade i podnose izvještaje na njegov zahtjev, te daju odgovore na njegove upite.

Organi državne uprave, jedinice lokalne samouprave, kao i privredna društva i fizička lica, dužni su da odmah, odnosno u zakonom predviđenom roku, izvještavaju Zamjenika zaštitnika za prava djeteta o izvršenim aktivnostima u vezi sa njegovim upozorenjem, prijedlogom ili preporukom.

Ako organi i privredna lica ne postupe po njegovom zahtjevu u propisanom roku,

	Zamjenik zaštitnika za prava djeteta i mlade će o tome obavijestiti organ nadležan za praćenje njihovog rada. Ako organ nadzora nad organima i pravnim licima ne prijavi u zakonskom roku o utvrđenim činjenicama i preduzetim mjerama, Zamjenik zaštitnika za prava djeteta i mlade će o tome obavijestiti Vladu Crne Gore. O obavljenom inspekcijskom nadzoru sastavlja se zapisnik, koji se dostavlja organu nadležnom za praćenje rada lica kome su predložene mjere za suzbijanje štetnih radnji. Nadležni organ dužan je da o obavljenim aktivnostima obavijesti Zamjenika zaštitnika za prava djeteta i mlade u zakonskom roku po prijemu izvještaja, a u hitnim slučajevima bez odlaganja. Ako organ nadzora ne dostavi izvještaj u roku, Zamjenik zaštitnika za prava djeteta i mlade će o tome obavijestiti Vladu Crne Gore i javna glasila.	
Predlozi dostavljeni od Ministarstva finansija		
član 42 stav 2	Predlog da se visina nakande određuje "u skladu sa propisom Vlade, uz prethodno pribavljenu saglasnost Ministarstva finansija"	Riječ je o predlogu da se visina naknade umjesto u visini koju ostvaruje vještak određuje na način što bi propis u vezi sa istim donijela Vlada a uz prethodnu saglasnost Ministarstva finansija.
član 70 član 71-80 (briše se)	Zamjeniti sa postojećim normama iz clana 51c "O zasnivanju radnog odnosa, pravima, obavezama i odgovornosti zaposlenih u Službi odlučuje	Nezavisnost institucije Zaštitnika prilikom zapošljavanja je jedna od najvažnijih kriterijuma nezavisnosti ove institucije na osnovu svih međunarodnih standard. Ova osobenost institucije Zaštitnika propisana prakrično svim

	Zaštitnik/ca, u skladu sa zakonom kojim se uređuju prava, obaveze i odgovornosti državnih službenika i namještenika, kao i u skladu sa odobrenim budžetskim sredstvima. Izuzetno od stava 1 ovog člana prilikom odlučivanja o zasnivanju radnog odnosa glavnog savjetnika/ce Zaštitnika/ce i savjetnika/ce Zaštitnika/ce, Zaštitnik/ca nije dužan/na da pribavi potvrdu o obezbijeđenim finansijskim sredstvima od ministra nadležnog za poslove budžeta.”	najvažnijom međunarodnim dokumentima, a potvrđena i praksom relevantnih međunarodnih tijela. Principi UN koji se odnose na status nacionalnih institucija za unapređenje i zaštitu ljudskih prava („Pariški principi), koje je donijela u obliku Rezolucije Generalne skupštine 48/134, 20. decembar 1993, u tački 2 zahtijevaju da nacionalna institucija Zaštitnika mora imati svoje osoblje i prostorije, kako bi bila nezavisna od Vlade i ne bi bila predmet finansijske kontrole koja bi mogla uticati na njenu nezavisnost. U ovom pogledu Opšte opservacije podkomiteta GANHRI preciziraju da je osnovni zahtjev Pariških principa da Zaštitnik može da radi nezavisno od mešanja vlade. Ovo tijelo ističe da se predmetni zahtjev ne treba posmatrati kao ograničavanje kapaciteta Zaštitnika da zaposli javnog službenika sa potrebnim vještinama i iskustvom. Međutim, proces zapošljavanja za takve pozicije uvijek treba da bude otvoren sve, jasno, transparentno, zasnovano na zaslugama i isključivo diskreciono pravo Zaštitnika. U slučaju da je Zaštitnik obavezan da prihvati osoblje koje mu je dodijelila vlada, a posebno kada to uključuje one na najvišim nivoima u instituciji Zaštitnika, dovodi se u pitanje njenu sposobnost funkcionisanja samostalno. Slično i Preporuka CM/Rec(2019)6 Komiteta ministara državama članicama o razvoju institucije ombudsmana od 16. oktobra 2019, u tački 6 eksplicitno zahtijeva da države članice treba da obezbijede institucijama Zaštitnika adekvatne, dovoljne i održive resurse koji će im omogućiti da obavljaju svoj mandat na potpuno nezavisan način. Institucije Zaštitnika treba da budu u mogućnosti da imenuju svoje
--	---	--

		osoblje i da obezbijede da prođu adekvatnu obuku. U pogledu zahtjeva da Zaštitnik samostalno odlučuje u materiji zapošljavanja postoji i obimna praksa Venecijanske komisije koja nedvosmisleno potvrđuje ovaj princip. <i>“Princip 3, pod terminom „institucija Zštitnika“, zahtijeva široko tumačenje i to važi i za Zaštitnika i za njegovo ili njeno osoblje. Štaviše, u ovom kontekstu, kriterijumi i klasifikacija osoblja takođe treba da budu u nadležnosti Zaštitnika. Bilo bi poželjno da sve takve garancije budu predviđene Zakonom o Zaštitniku kako bi se obezbedila stabilnost i održivost rada Zaštitnika građana u ispunjavanju svog ustavnog mandata.”</i> CDL-AD(2021)035 - Mišljenje o zakonodavstvu u vezi sa osobljem ombudsmana Jermenije koje je usvojila Venecijanska komisija na svojoj 128. plenarnoj sednici (15-16. decembar 2021), §§68, 69 <i>„Nezavisnost i efikasnost ovakvih institucija zahtijeva sprovođenje politika koje garantuju autonomiju procesa zapošljavanja, razvoja karijere zaposlenih i rangiranje pozicija. Dakle, pitanja u vezi sa osobljem, kao što su nezavisno zapošljavanje, politika karijere, čin, plata, obrazovanje i obuka, su deo ovog koncepta nezavisnosti. Iz navedenog proizilazi da međunarodni standardi predviđaju nezavisnost sastava kancelarije ombudsmana i sposobnost ombudsmana da zapošljava osoblje. Institucija Zaštitnika je specifična institucija koja se bavi, na primjer, unapređenjem i zaštitom ljudskih prava, čiji se prioriteti mogu menjati iz godine u godinu. Ombudsman bi trebalo da bude u mogućnosti da regrutuje najkvalifikovanije stručnjake u skladu sa prioritetima kancelarije na</i>
--	--	---

		<i>fleksibilan način, a da ne bude podložan opštim pravilima državne službe, a još manje odluci predstavnika izvršne vlasti, koja spada u djelokrug institucije. Preporuke Saveta Evrope su u tom pogledu eksplicitne. Zbog ovih karakteristika mora biti nezavisna institucija, u svim elementima ove nezavisnosti od bilo kog drugog državnog organa i od javne uprave u cjelini. Potrebna nezavisnost institucije Zaštitnika mjeri se nezavisnošću njenog rukovodioca, osoblja i budžeta, kako u pogledu iznosa tako i u pogledu upravljanja.“</i> CDL-AD(2021)035 - Mišljenje o zakonodavstvu u vezi sa osobljem ombudsmana Jermenije koje je usvojila Venecijanska komisija na svojoj 128. plenarnoj sednici (15-16. decembar 2021), §§ 22-23, 65-66. <i>„Kroz princip 22, Venecijanski principi se odnose na jedan od suštinskih elemenata nezavisnosti Zaštitnika, odnosno na regrutovanje njegovih ili njenih zamenika i osoblja. Zbog toga Zaštitnik treba ne samo da imenuje i razrješava načelnika Centra, već i cjelokupno osoblje.“</i> CDL-AD(2021)049 - Mišljenje o Nacrtu zakona „O Povereniku za ljudska prava“, koji je usvojila Venecijanska komisija na 129. plenarnoj sednici (10-11. decembar 2021), §§110, 111. Uostalom, u nacionalnom pravnom sistemu postoje institucije koje imaju nezavisnost prilikom zapošljavanja koja proizilazi iz njene specifična uloge u institucionalnom sistemu. Ovakav način regulisanja predmetne materije nalazimo i u Zakonu o državnoj revizorskoj instituciji ("Sl. list RCG", br. 28/04 od 29.04.2004, 27/06 od 27.04.2006, 78/06 od 22.12.2006, "Sl. list Crne Gore", br. 17/07 od 31.12.2007, 73/10 od 10.12.2010, 40/11 od 08.08.2011, 31/14 od 24.07.2014, 070/17 od 27.10.2017). Naime, Član
--	--	---

		48 definiše da se bliži uslovi za zasnivanje radnog odnosa propisuju aktom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji, te da o zasnivanju radnog odnosa, pravima, obavezama i odgovornosti zaposlenih u Instituciji odlučuje Senat, u skladu sa zakonom. Slično, kada je riječ o Agenciji za zaštitu podataka član 60 Zakona o zaštiti podataka o ličnosti ("Sl. list Crne Gore", br. 79/08 od 23.12.2008, 70/09 od 21.10.2009, 44/12 od 09.08.2012) propisuje da se na prava, obaveze i odgovornost zaposlenih u stručnoj službi Agencije primjenjuju se opšti propisi o radu.
član 66 zarade i prava	Potrebno je brisati ovaj član, zarade su uređene Zakonom o zaradama, ukoliko nije obuhvaćeno neko zvanje mogu ga urediti ali u prelaznim odredbama da važi do izmjena Zakona o zaradama	Zbog specifičnosti koju institucija Zaštitnika ima u ustavnom i pravnom sistemu, pitanje visine zarade Zaštitnika i zaposlenih u ovoj instituciji veliki broj država reguliše na način da if definiše direktnu u Zakonu o Zaštitniku što podržavaju i relevantne međunarodne institucije. Isto proizilazi iz niza međunarodnih dokumenata koji garantuju instituciji Zaštitnika adekvatnu poziciju u nacionalnom pravnom sistemu. Venecijanski principi o zaštiti i promociji institucije Zaštitinika u tački 3 propisuje da će se Zaštitniku dati odgovarajući visoki rang, koji se takođe oslikava i u naknadi koju prima, kao i penziji. Slično, Opšte opservacije podkomiteta GANHRI zahtijevaju da u pogledu članova inatitucije Zaštitnika oni primaju naknadu ekvivalentnu pojedincima sa sličnim odgovornostima u drugim nezavinsim državnim institucijama, a osoblje Zaštitnika platu uporedivu sa platama službenika koji obavljaju slične poslove u drugim nezavinsnim institucijama. Preciznije, praksa da se u Zakonu o zaštitniku definiše pitanje zarada je uobičajena i u drugim državama koje su članice Savjeta Evrope a

		kao takva je podržana i od strane Venecijanske komisije: <i>“U nekim zemljama status, čin i/ili plata Zaštitnika se utvrđuje u vezi sa različitim institucijama ili funkcijama na sličnom nivou. Ovakva je situacija u Hrvatskoj, gdje nacionalni Zaštitnik ima čin i platu jednaku onoj predsjednika radnog tijelo Skupštine, sudija Ustavnog suda, ministara i starješina Državni ured za reviziju; Češka Republika, gdje Zštitnki ima pravo na a platu jednaku onoj predsjednika Vrhovne kontrolne kancelarije; Holandija, gdje nacionalni Zaštitnik dobija naknadu na nivou koji je ekvivalentan potpredsjedniku Državnog savjeta i predsjednika Revizorske komore, ove tri institucije zajedno su pod nazivom Visoki državni savjeti; i „Bivša Jugoslovenska Republika Makedonija“, gdje je Ombudsman na istom nivou kao ministar, predsednik Vrhovnog suda, Javni tužilac, sudija Ustavnog suda i guverner Narodne banke.”</i> CDL-AD(2002)008 - Mišljenje o statusu i rangu Zaštitnika u Federaciji Bosne i Hercegovine (17. maj 2002), §§6,7 <i>“Član 13.2 Zakona implicira da su status i naknade PA jednaki onima sudije Vrhovnog suda. Ova odredba predviđa odgovarajući visok rang za Moldavskog ombudsmana i u skladu je sa evropskom praksom u ovoj oblasti.”</i> CDL-AD(2015)017 - Mišljenje o Zakonu o narodnom advokatu (ombudsmanu) Republike Moldavije, usvojila Venecijanska komisija na svom 103. plenarnom sastanku (19.-20. jun 2015.), §57. Uostalom, ovakva praksa već postoji kada je riječ o institucijama koje na osnovu Ustava Crne Gore imaju specifičnu poziciju i nadležnosti u pravnom sistemu. Sličan način regulisanja predmetne materije nalazimo i u Zakonu o državnoj revizorskoj
--	--	---

		instituciji ("Sl. list RCG", br. 28/04 od 29.04.2004, 27/06 od 27.04.2006, 78/06 od 22.12.2006, "Sl. list Crne Gore", br. 17/07 od 31.12.2007, 73/10 od 10.12.2010, 40/11 od 08.08.2011, 31/14 od 24.07.2014, 070/17 od 27.10.2017). Naime, Član 58 definiše da Predsjednik Senata ima pravo na zaradu u iznosu koji je određen za predsjednika Ustavnog suda, a član Senata kao sudija Ustavnog suda kao i druga prava koja, po funkciji, pripadaju nosiocima ustavno-sudske funkcije, dok član 45a definiše da državni revizor raspoređuje se u platni razred 4 i ima pravo na zaradu po koeficijentu utvrđenom za taj platni razred shodno zakonu kojim su uređene zarade državnih službenika i namještenika. Slično, kada je riječ o Agenciji za zaštitu podataka član 59a Zakona o zaštiti podataka o ličnosti ("Sl. list Crne Gore", br. 79/08 od 23.12.2008, 70/09 od 21.10.2009, 44/12 od 09.08.2012) propisuje da se zarada predsjednika i članova Savjeta Agencije, kao i direktora Agencije, utvrđuju Statutom Agencije.
član 87 stav 4	Dodati "prema dinamici koja se utvrđuje u skladu sa Zakonom o budžetu i fiskalnoj odgovornosti"	Predmetni komentar predstavlja pojašnjenje tj. preciziranje pomenutog stava.

Naziv organizacione jedinice koja je odgovorna za pripremu nacrtu Zakona : **Direktorat za unapređenje i zaštitu ljudskih prava i sloboda.**

MINISTAR

Fatmir Gjeke

A handwritten signature in blue ink, appearing to be "F. Gjeke", written over the official stamp.